

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

KOMUNISTINIUCSE šokiuo-
se kai kurie žodžiai dažnai
kartojami. Ypač jų mėgiamas
žodis tikrėnybė. Tad pakalbė-
kime apie tą tikrėnybę...

Milžiniškos ginklavimosi
išlaidos sunkiai pakeliamos
Rytams kaip ir Vakarams, tik
ne vienodu svoriu. Tikrėnybė
yra ta, kad ginklavimas iš-
sivietų reikalauja didesnio
pasiaukojimo, negu iš vakarie-
čių. Dalykas visai paprastas.
Sovietijoje visuomenės naudo-
tinų daiktų gamyba nesiekia
pusės to, kas pagaminama
Amerikoje. Jokiame demokra-
tiniame krašte Vakaruose nėra
įvesta maisto kortelių, čia
nepastebima jokio trūkumo,
greičiau visur yra perteklius.
Gyvenimo lygis tokioje Ameri-
koje yra aukštas, nežinot, kad
ginklavimosi išlaidos siekia
50 milijonų dolerių. Sovietai,
priešingai, negali įgyven-
dinti ginklavimosi progra-
mos nesuvarždami gyventojų
dirbų ir nesumugdydami gyve-
nimo lygio.

Stebėtojai tvirtina, kad so-
vietai jau pasiekė ginklavimo-
si galimybių ribą ir daugiau
nė vieno rublio nebegali skirti
ginklų gamybai, kad dėl to ne-
nukentėtų bendroji gamyba,
kas iššauktų katastrofą, ku-
rios ir kariškiai nebegalėtų
atlaistyti.

Tad Chruščiovas ieško iš-
eities. Jam reikalingas nusig-
inklavimas, arba kad bent
būtų sustabdyta masinė ginklų
gamyba. Ir tą jis yra verčia-
mas daryti spaudžiant ekono-
miniams sunkumams. Būtų
klaidinga galvoti, kad siūlyda-
mas nusiginkluoti, jis skelbia
naują komunizmo doktriną, at-
sisakančią nuo pasaulio revo-
liucijos.

Aišku, mainais Chruščiovas
iš Vakarų, arba tikriau pasa-
kius iš Amerikos, stengsis iš-
kovoti pripažinimą, kad Rusijai
būtų leista pasilaikyti tai, ką ji
po paskutinio karo yra už-
grobusi.

Nors Chruščiovas su savo
taktika mažai laimi, jis sten-
giasi laimėti laiką norstrum-
pam atsikvėpimui, siūlydamas
sumažinti moderniškų ginklų
gamybą.

Praktiškai tas ir be susi-
tarimo vykdoma. Amerika
šiais metais išleis ginklams
vienu milijonu mažiau. Vietoj
numatytų pagaminti 150 Mi-
nuteman raketų bus gaminama
tik 50. O aviacija gaus tik
1200 tarpkontinentinių raketų
vietoj numatytų 1850. Polaris
programos vykdymas sulauky-
tas... Tuo tarpu dar nežinoma,
kiek rusai sumažins ginklavim-
ąsi.

Štai kokia yra tikrėnybė. So-
vietinio bloko vadai tai žino,
bet nusiginklavimui nori pri-
duoti kitą prasmę. Jų propa-
ganda aiškina, kad Chruščio-
vas tai daręs trokšdamas tai-
kos. Pas komunistus vienas
svarbiausių principų yra nie-
kad neprisipažinti, kad komu-
nistinė sistema šlubuoja.

Nelaimėi laisvajame pasaulyje
dar yra daug žmonių, tarp
jų ir politikų, kurie komunis-
tinę propagandą priima už "tik-
rėnybę".

KAUNO vidurinės mokyklos
mokinys Jurgis Baublys na-
muose turi parašyti rašomą-
ją darbą, išaiškindamas "tik-
rėjimą" ir "socializmo viltį". Jis kreipiasi į savo mo-
tiną, prašydamas paaiškinti.

-- Ką reiškia tikėjimas?

-- Ką reiškia viltis?

-- Kad rytoj, pagaliau, bus
galima nusipirkti sviesto!

-- O kaip suprasti "socia-
lizmo viltį"?

-- Stovėti eilėje prie maisto
krautuvės... (vg)

POLITINĖS INICIATYVOS NETEKUS

Prezidentas Johnsonas sutiktų su Pietinio Viet-
namo neutralizavimu, jei tas pats būtų pritaikin-
ta ir šiauriniam Vietnamui. — Tam pasiekti rei-
kia pradėti spausti kariniai tą komunistų valdomą
krašto dalį, į ką turėtų reaguoti Pekinas ir Mask-
va, kuri už patarnavimą gali pareikalauti sau už-
mokesčio Europoje.

Vytautas Meškauskas

Praeitą šeštadienį spaudos
konferencijoje prezidentas John-
sonas pasisakė prieš de Gaulle
norus neutralizuoti pietinį Viet-
namą. Jei tačiau tą patį galima
būtų padaryti ir su šiauriniu Viet-
namu, kalba būtų kitokia, tokia
idėja "would be considered sym-
pathetic". Už poros valandų
Valstybės Departamentas pre-
zidento pareiškimą "ištaisė" pa-
aiškindamas, kad prezidentas
taip sakęs -- sutikęs su piet-
nio ir šiaurinio Vietnamo neu-
tralizacija, išleidamas iš pačių
vietnamiečių pažiūros!

Kad Valstybės Departamentas
galėjo būti nepatenkintas ir net
labai susirūpinęs dėl prezidento
aukščiau minėto pareiškimo, leng-
va suprasti. Juk paskutinis per-
versmas Saigone aiškinamas
tuo, kad valdanti karininkų junta
buvo palinkusi į neutralizmą. Ir
nužudytasis prezidentas Diem ir-
gi buvo kaltinamas ieškojęs sąly-
čio su šiaurės Vietnamu ir ne-
norėjęs pakankamai narsiai ko-
voti su komunistiniais partizanais.
Jei dabar prezidentas John-
sonas sako, kad viso Vietnamo
neutralizavimas gal ir būtų pri-
imtinas, tai jis prieštarauja iki-
šiolinei politikai, siekusiai bent
pietinį Vietnamą išlaikyti savo
politinėje orbitoje. Dėl to, kad jo
netekimas būtų susijęs su smar-
kiu JAV prestižo kritimu visoje
Azijoje ir net Afrikoje.

Iš kitos pusės, nesugebėjimas
ginklų išspręsti komunistinių
partizanų iškeltos problemos ver-
čia ieškoti išeities diplomatinio
keliu. Bet derėtis dėl paliaubų ar
net ilgesnės taikos galima tik
išeinant iš stiprių, priešui nepa-
imamų pozicijų, nes kitaip jam
nėra jokio intereso sudaryti pa-
liaubas. Dėl to James Reston dar
prieš prezidento spaudos kon-
ferenciją rašė, kad Johnsonas bus
priverstas daryti kokią nors spau-
dimą į šiaurinį Vietnamą, kad ir
tam "apsimokėtų" sutikti su ko-
kiom paliaubom ar het politiniu
sprendimu. Tačiau šiaurinis
Vietnamas nevaro savo "nuosa-
vos" politikos, ji yra padiktuo-
jama Maskvos ir Pekino. Manoma,
kad po skilimo tarp abiejų
komunistinių centrų šiaurinis
Vietnamas liko Pekino pusėje.
Bet Pekinas be Maskvos pagal-
bos, aišku, negali tikėtis kariš-
kai išsilaukyti prieš JAV
spaudimą. Maskva vėl negali pa-
likti Raudonosios Kinijos savo
likimui, neišduodama tarptauti-
nio komunizmo idealo. Iš to pra-

šosi išvada, kad Maskvai gali
rūpėti taikingas sprendimas ar-
ba bent šikios tokios paliaubos.
Bet visai natūralu, kad Maskva už
išgelbėjimą JAV prezidento iš
nemalonios padėties pareikalaus
sau tam tikros duoklės. Kiekvie-
nu atveju atrodo, kad iniciatyva
pasaulio politinėje scenoje nėra
Washingtono rankose, kur buvo
užmiršta, kad geriausias gynima-
sis yra puolimas.

1959 metais Eisenhowerio Vals-
tybės Sekretorius Herter galvo-
jo ieškoti kokio nors atlydžio
Europoje, susiejant karinio sau-
gumo problemą su Vokietijos klau-
simo sprendimu. Pažangą Vokie-
tijos suvienijimo klausime turė-
tų lydėti pažanga nusiginklavi-
me. Tačiau vėliau pats Herteris
tuos klausimus išskyrė, su-
tikdamas derėtis su sovietais
Ženevoje vien tik nusiginklavimo
klausimu. To metodo laikantis su
sovietais buvo susitarta dėl dal-
inio atominių bandymų sustabdy-
mo. Po to Vokietijos užsienio rei-
kalių ministeris Schroederis pa-
sivėlė vėl grįžti prie Herterio pla-
no ir sudaryti specialią keturių
didžiųjų valstybių komisiją, kuri
gildėtų Vokietijos suvienijimo
galimybės. Amerikiečiai tada
tam planui pritarė, nors ir ma-
nė, kad jį bus galima įgyvendin-
ti tik už trijų ar net penkių me-
tų. Tačiau sovietai su juo nesu-
tikė, aiškindami, kad vokiečių
klausimas yra jų pačių, o ne
praeito karo laimėtojų reika-
las! Po to Schroederis savo pa-
siūlymą pakeitė, siūlydamas ke-
turių valstybių komisiją sušaukti
tik atskiriems konkrečioms klau-
simams išspręsti. Tačiau ir su

šiais pasiūlymais sovietai greičiau
siai nesutiks, nes jiems daug pa-
togiau už nesutikimą formalią
kalbę mesti Rytų Vokiečiams ne-
gu sau prisiminti. Žodžiu, Viet-
namo "formulę" jie taiko ir Eu-
ropoje.

Galimas daiktas, kad ir dabar
už savo tikrą ar tariamą pagal-
bą Washingtonui Vietnamo ir vi-
soje pietryčių Azijos situacijoje,
Kremlius pareikalaus galutinai
sutikti su Vokietijos padalinimu
arba jos sujungimu savo sąly-
gom. Už tat tas pats Schroede-
ris Vokietijos seimui, pereitą sa-
vaite ratifikuojant Maskvos su-
tartį dėl dalinio atominių bandy-
mų sustabdymo, išpėjo apie be-
siartinančią audrą: "Der Sturm,
das sage ich Ihnen voraus, meine
Damen und Herren, wird in der
naechste Zeit mit der Macht
durch das deutsche Haus fegen".
(Viesulas, išpėjo jus, greitai lai-
ku smarkiai siaus vokiečių na-
muose).

Pripažins Mongolijos 'respubliką'

● KANADOS VYRIAUSYBĖ
ruošiasi pripažinti Mongolijos
"respubliką" ir užmegzti su ja
diplomatinius ryšius. Vyriausy-
bės atstovai ta proga paaiškino,
kad šis užsimojimas jokių būdu
nereiškia pirmojo žingsnio į
Raud. Kinijos vyriausybės pri-
pažinimą.

● RUSAMS NUMUŠUS virš Ry-
tų Vokietijos JAV karinį lėktu-
vą, kartu žuvo ir visi 3 lakūnai.
Įvykis galėjo lengvai išsipletėti į
aštrų šalčio karo konfliktą, ta-
čiau viskas buvo nutildyta pasi-
keitus notomis ir reikalas atsi-

Philadelphijos Lietuvių Tautinio Ansamblio choras, diriguojamas Leono Kaulinio, koncerto metu
Philadelphijoje sausio 25 d.
V. Gruzdzio nuotrauka

tokiu pasiūlymu sovietai greičiau
siai nesutiks, nes jiems daug pa-
togiau už nesutikimą formalią
kalbę mesti Rytų Vokiečiams ne-
gu sau prisiminti. Žodžiu, Viet-
namo "formulę" jie taiko ir Eu-
ropoje.

Galimas daiktas, kad ir dabar
už savo tikrą ar tariamą pagal-
bą Washingtonui Vietnamo ir vi-
soje pietryčių Azijos situacijoje,
Kremlius pareikalaus galutinai
sutikti su Vokietijos padalinimu
arba jos sujungimu savo sąly-
gom. Už tat tas pats Schroede-
ris Vokietijos seimui, pereitą sa-
vaite ratifikuojant Maskvos su-
tartį dėl dalinio atominių bandy-
mų sustabdymo, išpėjo apie be-
siartinančią audrą: "Der Sturm,
das sage ich Ihnen voraus, meine
Damen und Herren, wird in der
naechste Zeit mit der Macht
durch das deutsche Haus fegen".
(Viesulas, išpėjo jus, greitai lai-
ku smarkiai siaus vokiečių na-
muose).

dūrė valdininkų pakėse.

Nors JAV notoje ir sakoma, kad
įvykis laikytinas nepateisinamu
ir brutaliu aktu prieš neginkluo-
tą lėktuvą, per klaidą patekusių
Rytų Vokietijos teritorijon, bet
tai dar neleido JAV delegatui Že-
nevos nusiginklavimo konferen-
cijoje reikšti kokią protestą ar
šiau išieiti iš taikos pobūdžio
derybų ribų. Užteko, kad sovietų
delegacijos vadovas Čarapkin pa-
vadino tai "apgailėtinu inciden-
tu", kad Fosteris galėtų savo iš
anksto paruoštą protestą padėti į
stačių jo neperskaičius.

Trims lakūnams žuvus, lieka

Chorai ruošiasi Lietuvių Dienai

Dešimtimis įsiregistravę cho-
rai dalyvauti Lietuvių Dienos pro-
gramoje, kuri vyks Pasaulinės
Mugės New Yorke metu, pradėjo
rimtai ruoštis. Nors programoje
dainų tėra 16, kurių tarpe dalis
jau žinomų, bet laiko nebadaug.

ir liks daugelis neišaiškintų
klausimų. Aviacijos vadovybė
sako negalinti suprasti, kokių bū-
du galėjo nutrūkti radio ir na-
vигacijos ryšys su moderniškų
lėktuvu.

Senato ginklavimosi komisijos
pirm. Richard B. Russell nors ir
išreiškė neoficialią Washingtono
sluoksnių nuomonę, pavadindama
tas įvykį iš anksto apgalvo-
tu, nereikalingu ir šaltakraujišku
žudikišku aktu, bet kartu pridū-
rė, kad teisiškai komunistams ką
beprikiši, jei lėktuvas atsidūrė
jų teritorijoje be leidimo.

Taigi, dar vienas žudikiškas ko-
munistų aktas, prie kurio niekas
negali "teisiškai prikibti".

● SPĖJAMA, kad greitai lai-
ku vis daugiau Afrikoje pasiro-
dys Kuboje ištreniruoti partizanai,
kurie "veiks" ne tik Portu-
galijos Angoloje ir Mozambike,
bet persikels ir į P. Afrikos re-
publiką, kad sukėlus vis didesnius
neramumus. Tačiau pagrindinis
Kuboje ruošiamų "partizanų" tiks-
las lieka -- "veikimas" P. Ame-
rikos valstybėse.

Kuboje veikia partizaniniam
karui paruošti mokykla, kuriai
vadovauja Ispanijos pilietinio ka-
ro veteranas Enrique Lister. Re-
voliucinių veiksmų koordinato-
rium P. Amerikai yra rusų pulk.
Jaroslav Volenkesky.

Reikalauja praversti laisvus rinkimus
Pabaltijy ir Ukrainoje

Didžiuliamė minėjime, kurį
surodė ukrainiečiai Kanadoje,
kalbėjo Kanados opozicijos va-
das, buv. ministeris pirminin-
kas J. G. Diefenbaker. Sausio
26 d. Toronte, savo kalboje pa-
brėžė, kad Chruščiovas, per JTO
reikalaujamas kolonizuotoms
tautoms laisvės, negalvojo apie
Ukrainą ir Pabaltijo kraštus. "Jei
Chruščiovas galvoja, ką jis sako,
ir jei jis galvoja apie tai, ką
jis pareiškė 1960 metais, tegul
jis šioje Ukrainos laisvės pa-
glemžimo dienoje deklaruoja
duosias teisę Ukrainai, Pabaltijo
tautoms apspręsti savo politinę
ateitį laisvais rinkimais."

Jei Chruščiovas leistų 100 mi-

Kaip girdėti, darbas eina sklan-
džiai. Jaunimas jaučia didelę pa-
reigą prieš tautą, nes jos vardu
jis atsistos Pasaulinės Mugės
aiškštėje parodyti, jog Lietuva
gyva, nors ir pavergta. Todėl ir
imasi rimtai dainas studijuoti.
Graži, garbinga ir didinga parei-
ga, kurią chorai pasiėmė pavyz-
dingai įgyvendinti.

Gaidos buvo dar prieš Kalėdas
išsiuntinėtoms. Gaidų repertuaro
leidinys patraukliai atrodo. Jo iš-
leidimą padengė komp. J. Stankū-
nas, sumokėdamas \$560. Didelė
garbė jam už tokią stambią au-
ką, ji iki šiol yra bene viena di-
džiausių spaudoje matytų. J. Stan-
kūnas su šeima gyvena Lindene,
N.J., turi savo muzikos studiją,
kurioje su dukra, žinoma jauna
dainininke Irena, mokytoja.

Pasižadėjusių chorų tarpe 90%
yra parapijų chorai. 1939 m. bu-
vusioje Lietuvių Dienoje New Yor-
ke programoje parapijų chorų bu-
vo 99%. Tuo metu nebuvo ansamb-
lių, kurių šiais metais dalyvauja
mažiau, negu buvusiose Dainų
Šventėse Chicagoje. Ansambliai
ten parodė mūsų chorų pažangą ir
mūsų kompozitorių naujus kūri-
nius. Šių metų Dainų festivaliui,
kaip ir kitiems programos daly-
kams, laikas yra apribotas. Jung-
tinis choras atlieka savo patrioti-
nę pareigą, nesimant rodyti nei
pavienį chorų pažangos nei nau-
jų kompozitorių kūrinį. Kupinas
gyvybės jaunimas parodys gyvy-
bingą lietuvišką dainą, kuri pra-
bils pasauliui, jog Lietuva nors
ir prislėgta okupanto, yra gyva,
nes daina yra tautos nemirtin-
gumo kalba, kuri šiuo metu atsto-
vauja Lietuvą. Jaunimas tai jau-
čia ir supranta, todėl pasišventęs
tam tikslui ruošiasi.

J. Žilėvičius

1964 metų karnavalas Pietų Amerikoje

MŪSŲ JĖGOS IR LĖŠOS KOVAI UŽ LIETUVOS LAISVĘ! Amerikos lietuvius

Netrukus visi lietuviai patriotai minės Didžiąją Lietuvį Tautos Šventę -- Vasario 16 d. -- 46 metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktį. Laisvame pasaulyje lietuviai ją minės viešai, okupuotoje Lietuvoje mūsų broliai skausmo prisilęgti minės savo mintyse ir širdyse. Okupanto durtuvus jiems neleis nė žodžio pratariti.

Minėdami tą sukaktį kiekvienas žvelgiame ateitin su viltimi, kad ateis laikas kada šią reikšmingą dieną galima bus su džiaugsmu

švęsti nepriklausomoje, demokratinėje Lietuvos valstybėje.

1940 m. birželio mėn. 15 d. rusiško bolševiko atimta Lietuvai laisvė privalo būti grąžinta.

Kiekvieno lietuvio šventa pareiga prisidėti galimomis priemonėmis ir būdais priartinti Lietuvai laisvę. Tačiau, žinodami laisvinimo sunkumus, nepamirškime, kad vien tik vilčių ir žodžių nepakanka. Reikia daugryžto, darbo ir lėšų užsibrėžtam tikslui atsiekti.

Amerikos Lietuvių Taryba per

eilę savo veiklos metų, remiama plačios amerikiečių lietuvių visuomenės, dėjo ir deda visas pastangas, kad Lietuvos klausimas būtų JAV administracijos ir kongreso nepamirštas ir keliamas tarptautiniame politikos forume.

Tų pastangų dėka Vasario 16 d. kiekvienais metais paminima Kongrese. Eilė senatorių ir kongresmanų duoda savo pareiškimus ir atnauja pažadą padėti Lietuvai laisvę atgauti. JAV Prezidentai ir Valstybės Sekretoriai metai iš metų pabrėžia Lietuvos okupacijos nepripažinimą. JAV sostinėje reziduoją teisėtas Lietuvos atstovas, ALT moraliai ir finansiniai remia Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto darbus ir atlieka kitus svarbius Lietuvos byloje veiksmus. Turėdami savo pusėje eilę valstybės vyrų užtarėjų ir aukščiausios krašto administracijos pritarmą, negalime likti pasyvūs.

Šiais metais ypatingai išsitykime savo veiklą ir tęskime ją iki Lietuva bus laisva.

Birželio mėnesį ALT rengia didžiąją demonstraciją už Lietuvos išlaisvinimą -- šaukia JAV sostinėje Washingtone visos Amerikos Lietuvių Kongresą. Šalia to, tuo pat laiku numatomas ir lietuvių akademinio jaunimo sąsąskrydis. Ruoškimės tam įvykiui iš anksto rimtai jame dalyvauti.

Pavergtų kraštų laisvei ginti Pabaltijo tautų organizacijos -- estai, latviai ir lietuviai sudarė bendrąjį Pabaltiečių Komitetą, kuris visą laiką budi ir dirba bendrais pavergtų Pabaltijo tautų reikalais. Amerikos Lietuvių Taryba yra nuolatiniaiame kontakte su reikalingomis įstaigomis Lietuvos reikalus ginti.

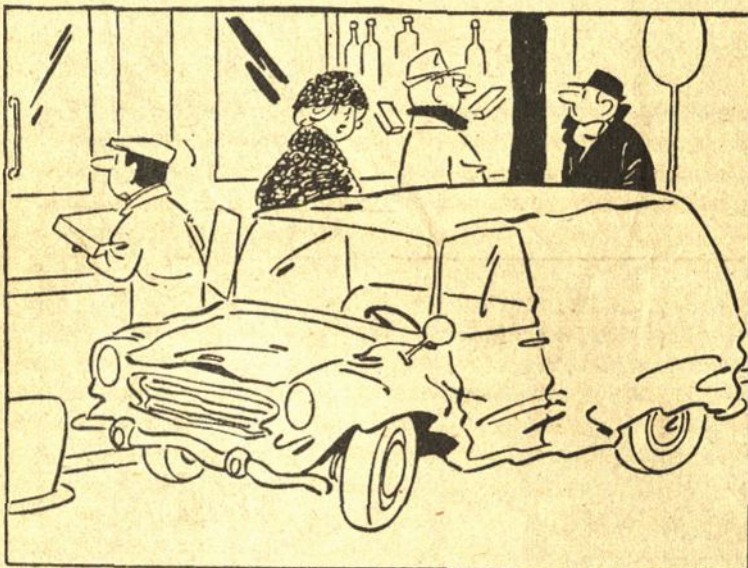
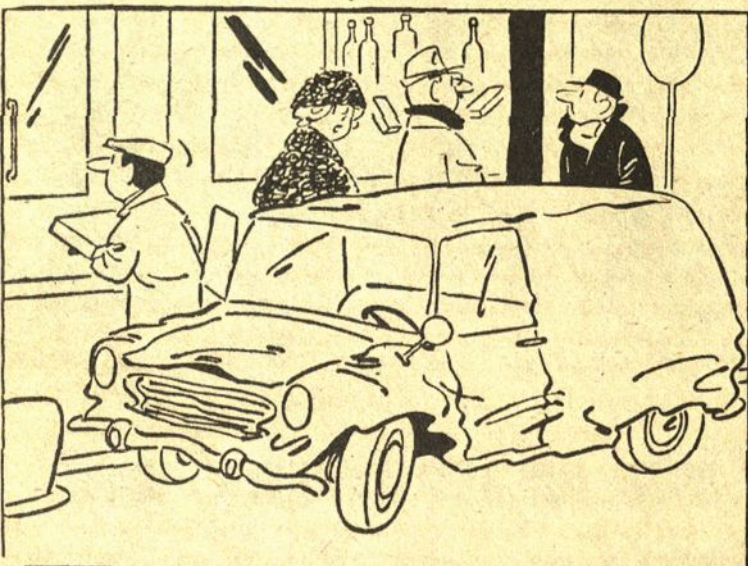
Amerikos Lietuvių Taryba yra žymiai praplėtusi informaciją apie Lietuvos padėtį ir mūsų tautos pastangas išsilaisvinti. Pernai išleido dvi informacines knygeles anglų kalba ir jas plačiai paskleidė amerikiečių tarpe. Šiemet ji yra pasiryžusi išleisti daugiau tokių leidinių, atspausdinant kelis šimtus tūkstančių egzempliorių, kad juos paskleisti

Trys choristės V. Ramanauskaitė, V. Didelytė ir M. Kaulinytė iš Philadelphia Lietuvos Tautinio Ansamblio, koncerto metu.

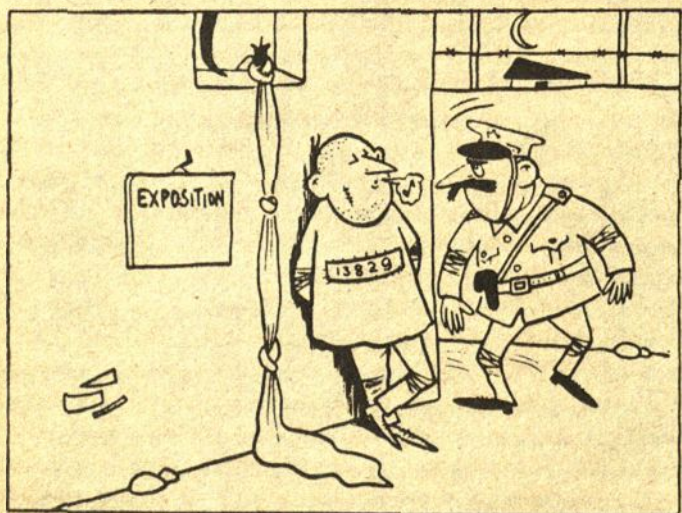
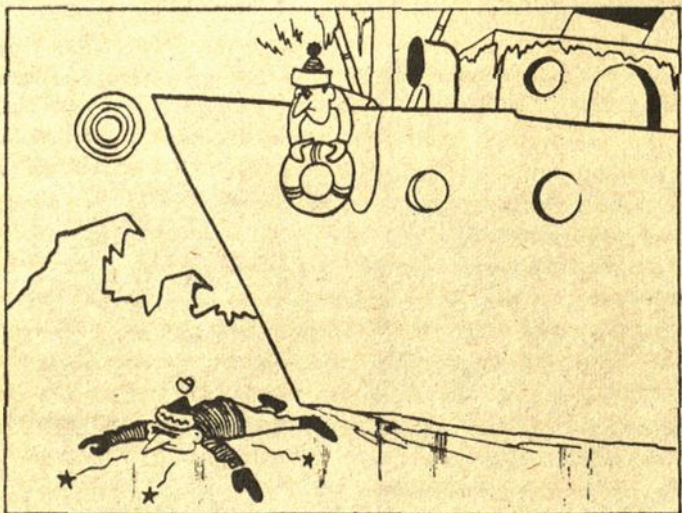
SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS 7 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

SEPTYNIŲ PANAŠUMŲ GALVOSŪKIS 8 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni panašumai smulkmenose. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

GALVOSŪKIO 6 NR. SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie skirtumai: 1. Kairėje už medžių horizonto linija pakeista; 2. Ant iškabos kairiajame kampe mažiau ledo; 3. Namo kaminas nustumtas labiau į kairę; 4. Dešinėje namų horizonto linija pakeista; 5. Kelio kraštas prie vyro kojų siauresnis; 6. Vyro apykaklė dešinėje mažiau matoma; 7. Dešinėje tarp medžių šlaitas staigėsnis.

VASARIO 16 MINĖJIMAI

WATERBURY

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Waterburio Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba vasario 16 d. rengia iškilmingą Lietuvos Nepriklausomybės 46 m. minėjimą. II val. lietuvių parapijos bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos už Lietuvą, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis.

3 val. po pietų mokyklos didžiojoje salėje įvyks iškilmingas minėjimas. Programoje dalyvaus pagarsėjęs parapijos choras, liutuanistinės ir parapijos mokyklų mokinių chorai, tautinių šokių grupė ir dar keletas meninių išpildymų.

Kalbės kongresmanas J. Monagan, senatorius T. Dodd, naujas miesto mēras J. McNellis, o pagrindinę kalbą pasakys Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas dr. A. Trimakas, kuris pirmu kartu lankysis Waterburyje.

Šiai šventei ruošiamasi sutvirtinti šitikinimu, kad Waterburio

lietuviai, kaip ir seniau, įrodys skaitlingą atsikankymą savo gilia meilę neteisėtai skriaudžiamai Tėvynei ir dosniai sudės didesnes aukas išlaisvinimo kovin-gumui sustiprinti, kur taip labai reikalinga lėšų.

Waterburio Alto Valdyba

NEW YORK

VASARIO 16 MINĖJIMAS NEW YORKE

Vasario 16-osios minėjimas, rengiamas ALT New Yorko skyriaus, įvyks Webster Hall salėje vasario 16 d. 4 val. po piet. Kalbas pasakys Valstybės departamentu paskirtas Williams ir dr. B. Matulionis iš Rhode Island.

Meninę programą išpildys operos solistė Prudencia Bičkienė iš Chicago, Operetes choras vad. M. Cibo ir J. Matulaitienės vadovaujami tautinių šokių šokėjai. Solistei ir chorui akompanuos pianistė Aldona Kepalaitė.

Operos solistė Pr. Bičkienė Vasario 16 išvakarėse dainuos per WNYC stočių lietuviškas dainas.

"MŪSŲ SPARNŲ" KONKURSO LAIMĖTOJAI

"Mūsų Sparnų" žurnalo paskelbto straipsnių konkurso pirmąją premiją -- 25 dol. laimėjo Vasario 16 Gimnazijos 9 kl. mokinys Petras Vaitiekūnas už straipsnį "Tėve mūsų, kurs esi danguje".

Antrą premiją -- 20 dol. laimėjo 8 kl. mokinys Artūras Hermanas už straipsnį "Komunizmas ir jo kova prieš Bažnyčią".

Trečiąją premiją -- 15 dol. laimėjo 6 klasės mokinė Asta Glemžaitė už straipsnį "Žmogaus kilmė".

Už dalyvavimo konkurse komisija nusprendė apdovanoti dar sekančius mokinius:

Reinholda Franca, 5 kl. mokinė, už straipsnį "Krikščionybės reikšmė", ir Anelyžą Alisaitę, 9 kl. mokinę, už straipsnį "Nė viena malda nėra veltui". Abu gavo po 10 dol. piniginių dovanų.

Astos Glemžaitės straipsnis "Žmogaus kilmė" jau įdėtas į "Mūsų Sparnų" Nr. 15 su autorės nuotrauka. Petro Vaitiekūno bei Arturo Hermano straipsniai pasirodys sekančiame "Mūsų Sparnų" numeryje.

JAV MOKSLININKAI suka galvas, kokių būdu Ranger 6 raketą, taip puikiai ir tiksliai veikusi, paskutinių 10 minučių bėgyje atsisakė perduoti televizines nuotraukas. Elektroniniai signalai, atsakę gavus signalus iš žemės stočių, neįstengė įžiebt 6 televizijos aparatų. Šis paskutinio momento nepasisekimas gali pakeisti visą programą, kurioje buvo numatytas laikas astronautų nusileidimui mėnulioje (1969 m.). 252 mil. dol. kainavęs projektas, pasirodė, dar turįs problemų, kurių neišsprendus niekas nenori leisti rizikuoti žmonių gyvybėmis.

3 KELIAI Į PASISEKIMĄ!

Bonka, skardinė, statinė - vis tas pats puikus Stroh's skonis. Lengvas... švelnus... gaivinas... Amerikos vienintėlis ant ugnies darytas alus. Ragauk Stroh's ir pajusk, ką ugnimi darymas teikia alaus skoniui. Visuomet aukštos kokybės... visur prieinamomis kainomis.

THE STROH'S BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PINIGĖLIAI

Valstybės gyvenime pinigai, biudžetas, mokesčiai -- tai terminai, be kurių valstybės gyvenimo ir nebūtų. Visuomenės gyvenime, dėmesį kreipiant į kultūrinės vertybės, auklėjimą ir švietimą, šalia pilietinių įsipareigojimų, tautinėje savivaldoje rūpinantis idėjiniais ir tautiniais įsipareigojimais, pinigais pasidaro lyg šaltinių dalyku, pagrindiniu akcentuojant -- idėją. Kalbos apie pinigus, sąmatas, kontroles visuomeniniame gyvenime skamba nepasitikiėjimo, sumaterialėjimo, subiuokratėjimo gaida.

Pažiūra, kad "ne piniguose laimė", turi klaidingų prieskonių. Ypatinai mūsų išsivijos gyvenime reali, protinga ir tikslinga pažiūra į piniginius reikalus turėtų būti rimtai persvarstyta.

Tiesa, kad visų mūsų organizacijų narių mokesčius, rinkliavas ir aukas kartu sudėjus, vistiek būsime toli atsilikę nuo kad ir mažiausios valstybės biudžeto. O ką jau bekalbėti apie Ameriką, vien mokesčiais surenkančią 106 milijonus dolerių! O vistiek, kad ir Lietuvių Fondo surinkti 100 tūkst. dol. suma jau rodo, kad operuojame ir skaičiuojame mūsų visuomenės įnašus įvairiems lietuviškiems reikalams jau šimtais tūkstančių, o gal ir milijonu dolerių.

Faktas vertas dėmesio. O dėmesio vertas dar ir todėl, kad tikras, apčiuopiamas sumas, bendrą lietuvių finansinį pajėgumą visuomeninėje plotmėje, prie dabartinės tvarkos būtų labai sunku apskaičiuoti.

Visuomenės įnašas tikrai nėra mažas. Tik gaila, kad iš daugelio įnašo surinkimo būdų lieka tik reliatyvi to įnašo nauda. Imkim, pavyzdžiui, parengimus, koncertus, balius. Pavyzdžiui kiekvienas gali pasirinkti bet kurį didesnę miestą, kuriame veikia keliolika lietuvių organizacijų. Baliai, parengimai vyksta kas šeštadienį. Imkim vidutiniškas tų balių įplaukas, kad ir pvz. 1,500 dol. (kartais jos siekia kelių tūkstančių dol. sumą). Pelną, tiesa, vis lieka tik keli šimtai dolerių, bet bendros įplaukos išgaunamos ne iš kitur, o iš tų pačių nuolatinių lankytojų kišenių.

Taip. Žmogus negali vien tik taip sau aukoti. Nori ir koncerto paklausti, ir vaidinimo pasižiūrėti. Nori su draugais pasimatyti, o pasimačius viena kita taurėlė ne pro šalį... Na, tai vis rengėjų labui, jų tikslams paremti. Tas pasižmonėjimas subatvakariais naudingas ir davėjui ir gavėjui, jei tuo būdu neperžengiamos ribos.

Bet kiek gi mes čia turime tų darbingų tautiečių, kurie galėtų taip visą laiką, kas savaitę skirti tam reikalui po 10, 15 ar 20 dolerių? O į "rimtesnį" balių su tokia suma nei nesirodyk...

Ir eina vis tie patys, nešdami tą pareigą "iš įpratimo". Neinantiuosius vadina nutolusiais, pasitraukusiais iš lietuviško gyvenimo ir t.t. Nors daugelis jų neinančiųjų tuo metu gal dirba kur kas vertingesnį darbą, nei baliavojuojantieji.

Dar lieka klausimas, o kur gi visos tos balių įplaukos nueina? Didesnioji dalis visų pinigų išmokama už sale, orkestrui, honorarams (kai ima), bufeto gėrybėms ir kitoms rengimo išlaidoms. Jei lieka apie 20 nuošimčių gryno pelno, jis dažniausia išskirstomas tai ar kitai organizacijai, vienam ar kitam tikslui paremti. Po keliolika dolerių. Ir tas gerai. Tik visoje toje balių ir parengimų psichozėje trūksta vieno dalyko: vieno didesnio tikslo, kuris iš karto gavęs apčiuopiamesnę sumą, ją tikrai ir pajustų. Pajustų realiai, o ne iš malonės gavęs.

Viso to išvadoje, ir protingiausias buhalteris nesukačiuotų, nesurastų bendro vardiklio, parengimų pelno paskirstymo tikslingumui nustatyti.

Bet būna ir kitaip. Neperseniausiai Clevelando čekų organizacijos surengė labai šaunų balių savo dienraščiai paremti. Kai visos organizacijos ėmėsi darbo ir kai visos susitarė dėl bendro tikslo, grynas pelnas -- 7,000 dol., jau buvo laimikis, kuriuo galima džiaugtis ir didžiuliais. O susiskaldžius ir išsiblaščius, pabaliavojava, laikas praleidžiamas, bet nauda ir įdėto darbo lygsvara nebeišlaikoma.

Mūsų organizacijos įsisteigė tam tikriems savo tikslams įgyvendinti. Jos pasirenka priemones ir būdus tam darbui reikiamų lėšų susidaryti. Tai jau jų reikalas. Šalia to būtų naudinga turėti vieną koordinuojantį veiksnį tose vietovėse, kur organizacijų darbai pradeda kryžiuotis ir visuomenė nebesusėja tokios subatvakarių veiklos aprėpti.

Kai visuomenė pavargsta, organizacijų vadovybės turėtų pagalvoti, kad tam yra ir priežasčių. Planingumas ir visuomenės pajėgumo įvertinimas -- tik kelios dorybės, kurių pradėdame smarkiai pasigesti. Tai kartu ir pirmieji simptomai mūsų visuomeninių išdų mažakraujystės.

(J.Č.)

MILIJONINĖS PETICIJOS SUMANYMAS

V. RASTENIS

Kažin, ar daug kas beprisimeina, kad PLB seime pereitą vasarą buvo svarstytas Nepr. Lietuvos redaktoriaus J. Kardelio pasiūlymas -- surinkti milijoną parašų Lietuvos nepriklausomybės reikalui?

J. Kardelis tą sumanymą seime svarstyti siūlė iš anksto, ir siūlymas buvo aptartas taip pat ir New Yorko "politinės virtuvės". Ten jis buvo vertintas gana skeptiškai, bet diplomatiškai nusistatytą jo tiesmukai neatmesti, o tik stengtis sprendimą nukreipti iš seimo į valdybą. Esą, seimas, paskatintas "didžiam žygiui", ko gera, gali susižavėti ir greitimis nuspręsti vykdyti, neįvertinęs aplinkybių, apie kurias būtina dar labai kruopščiai pagalvoti. V. Sidzikauskas ir A. Trimakas, nukreipimo uždavinį atliko sėkmingai: užteko jiems pareikšti porą abejonių, nurodyti vieną kitą apsvarytiną variantą, ir seimui tapo aišku, kad sumanymą reikia tik "principe paremti", bet vykdyti palaikyti vos gimusi. Tikrai, dar negirdėti, kad PLB valdyba tą reikalą būtų jūdiniusi. O jei pajudins, tai turės prisiminti ne tik tą, kas buvo, bet pagalvoti ir apie tai, ko seime nebuvo kalbėta.

Pagaliau -- koks turėtų būti peticijos turinys? Kas tuo reikalu turėtų tarti galutinį žodį?

Tai klausimai, kuriuos išspręsti galima, bet ne seime. Ir, turbūt, net ne vienoje PLB valdyboje.

Seime, žinoma, buvo prisiminta, kad kadaį Amerikos lietuviai surinko gi Jungtinėse Valstybėse milijoną parašų po prašymu JAV vyriausybei pripažinti Lietuvą de jure. Jei tada padarė, tai kodėl dabar ne!

Bet tai buvo prieš apie 40 metų. Ne tai, kad dabar lietuviai jau būtų labiau apkliauti ir nepajėgtų panašiai sukurti, bet tai, kad kartojimas niekad nebūna toks įspūdingas, kaip pirmasis kartas. Anuomet masinė peticija dar buvo dėmesį atkreipianti naujiena. Dabar jau ne. Dar blogiau: parašų visokioms peticijoms (dėl "taikos", dėl "nusiginklavimo") rinkimas pavirto beveik monopoline tarptautinių prokomunistinių organizacijų profesija, tad dabar parašus renkant daugeliu atvejų dar tektų ne tik reikalą aiškinti, bet ir įrodinėti, jog tai ne kokia nors komunistų meškerėlė... Bet ir komunistai, berods, apleidžia tą propagandos metodą, nusišlyję jo poveikio menkumą.

Kai rusai išleido pirmąjį Spurniką, pasaulis išsižiūrėjo. Ir amerikiečiai kai paleido savo pirmąjį greipo didumo kamuoliuką, buvo sensacija. O dabar, štai išsviedė į erdvę beveik 19 tonų sviedinį -- apie pustrčio karto sunkesnę už sunkiausį rusų sviedinį -- ir nieko: laikraščiai pranešė po trečiaeilinė antrašte. Panašiai ir sumasinėmis peticijomis. Anuomet tai buvo neblogo priemonė supažindinti milijoną amerikiečių bent su Lietuvos vardu. O dabartinių visuomenių dėmesį tuo ar bepritraukti?

Besiklausant seimo svarstymų, buvo gaila, kad nepasitaikė nei vieno svarstytojo su "matematine gyslele". Kalbėjo, lyg apie kokio didesnio pikniko rengimą. Neatrodė, kad kas nors būtų pabandęs apčiuopiamiau įsisauginti, kas iš tiesų yra milijonas. Tiesa, tai nėra nengalimas skaičius -- mūsų tautiečiai Amerikoje tą anais metais įrodė -- bet visgi tai uždavinys ne keletui plunksnos brūkšnių. Pasižiūrėkime milijoninio fondo telkėjimą!

Anuomet tokio užsimojimo vykdymas -- nuo nutarimo iki įteikimo -- truko dvejus metus ir pusantro mėnesio. Pasirašytų peticijų susidarė 138 knygos (žr.

Liet. Encikl. XVI, 80 psl.), ir neplonos knygos, turbūt, po 500 lapų, nes lape, po 14 eilučių spausdintų peticijos tekstu buvo vietos tik 14-15-kai parašų su adresais (žr. L.E. XXII 5, 351 psl.). Vadinasi, buvo sunaudota apie 68,000 atspausdintų peticijos lapų. O juk reikia bent apie kita tiek atsarginių lapų parašų rinkėjams išdalinti, tai reikia atsispausdinti bent apie 130-150 tūkstančių lapų. Tai stirta popierio, apie 50 pėdų aukščio: pastatyta ant šaligatvio siektų ketvirtą aukštą langus...

Atsispausdinimas ir popierio kaina dar niekis, palyginus su tuo, kad reikia 68-nių tūkstančių ryžtingų ir atsakingų parašų rinkėjų, kurių kiekvienas apsimytų surinkti po 14-15 parašų. Blankų išsiuntinėjimas bei padalinimas, rinkėjų instruktavimas, paskui tų lapų su parašais atgal surinkimas -- darbas keleriopei didesnis ir išlaidingesnis už atsispausdinimą.

Būtu galima rinkti parašus ir ant abiejų lapo šonų. Tada lape sutilptų po 50 parašų, ir užtektų "tik" 20,000 lapų (40 knygų, vietų 138). Ir rinkėjų tada užtektų "tik" 20-ties tūkstančių. Bet kiekvienas turėtų surinkti po 50 parašų, ne po 15... Dažnam gal kitų klausimas, kas šiais laikais lengviau ir pigiau: ar gauti 50-ties paskirų asmenų parašus paremti su jų interesais teisiogiai nesusijusiam prašymui, ar "atsipirkti" nuo to 50-čia dolerių? O ką -- gal PLB valdyba ir turėtų išbandyti tokią alternatyvą: išdalinti 20,000 peticijų ir pasirink -- arba surenki 50 parašų, arba sumokėk 50 dolerių! Gal išėitu staigmena: peticija jei ir liktų beveik be parašų, tai milijoninis fondas, žiūrėk, iš karto prisipildytų! Žinoma, jei reikala nepatektų į "vidurio" kelią: nei parašų, nei dolerių...

Juokai juokais, bet gal bandymas sutelkti milijoną dolerių vietoj milijono parašų būtų ir naudingesnis. Nes, jeigu milijoninio fondo kūrimas neužtruktų kokius tris dešimtmečius (kaip, liūdnai liūdinu tempu, atrodo, mažiausia

tiek užtruktų), o būtų atliktas tuojau, tai naudot tikriausia galėtų būti daugiau negu iš peticijos su milijonu ar daugiau parašų.

Prisiminkim, kad anais 1919-21 metais Amerikos lietuviai tokį didžiulį žygį atliko, bet ar tas nulėmė Lietuvos pripažinimą de jure? Dr. J. Bielskis, gyvas liudininkas, galėtų papasakoti, kokį įspūdį įteiktoji peticijų kupeta padarė Washington. Kiek teko girdėti, vienas iš didžiausių tenai tada kilusių rūpesčių buvęs, kur tas 138-ias knygas dėti... Niekas neskaičiavo, ar ten tikrai parašų buvo visas milijonas, ir netikrino ar visi parašai buvo originalūs ir koks pasirašiusių politinis svoris. Bet tai nereikšminga, kad leistina ir fiktyvių parašų "pririnkti".

Kiekvieno atveju, toji peticijų stirta Amerikos valdžios nei tada nesujaudino taip, kad ji būtų šokusi tuojau svarstyti ir patenkinti prašymą. Prašytasis pripažinimas įvyko tik po 14 mėnesių nuo peticijos įteikimo. Pasakoją, kad prezidentas prisiminęs -- ne vien Lietuvą, o visas tris Pabaltijo naujas valstybes -- bene laikraščiuose pamatęs kokią žinią apie jas, tad ir paklauses sekretorių: kaip ten jų reikalai atrodė Valstybės Departamento bylose. Milijoninė peticija jau gal buvo ir pamiršta...

Šiandien tokios peticijos poveikis galėtų būti dar blankesnis net ir Washington, o ką jau bekalbėti apie Jungtines Tautas ar kitas sostines.

Todėl dar didelis didelis klausimas, ar tas, tegu ir aprėpiamas, bet, o, nelengvas užsimojimas būtų dabartinėse sąlygose vertas tos kainos, kurios jis pareikalautų ir pinigais ir pastangomis.

Tokius apskaičiavimus teks PLB valdybai imti galvon, besvarstant, ką daryti su tuo seime iškelto ir principe pritartu sumanymu.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! -- Mes aprenksime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PAREMKIME FAKTAIS

"PASAULIO LIETUVIS" Nr. 2 talpina medžiagą, kuri jokių būdu negali likti apeita. Ten randame Vokietijos LB Krašto valdybos pirmininko (kun. dr. Avižą) pranešimo ištrauką PLB Seimui, o taip pat ištrauką iš Vokietijos krašto valdybos informacijų.

Ten rašoma: Dalį prieš lietuvių terminčius nuteikė okupacinis Lietuvos režimas. Jo įtaka ypač didelė jaunimui, toliau ciuojama pažodžiui iš kun. dr. Avižos pranešimo sekančiai: "Iš Lietuvos atvykęs jaunimas, išaukęs sovietinės okupacijos sąly-

gose, nors yra lietuviškas, tačiau jau praradęs supratimą, koks yra skirtumas tarp laisvės ir vergijos, tarp krikščioniškosios vakarų kultūros ir bolševizmo skelbiamos komunistinės doktrinos. Jie jau apsipratę su esama padėtimi ir praradę norą siekti ko nors geresnio, šviesesnio. Jie atvyko į Vokietiją dažniausiai tik sekdami tėvus ar artimuosius. Tikroji tautinė sąmonė juose yra aptemdyta, nors šiaip jie stipriai pabrėžia esą lietuviai ir myli savo Tėvynę, tačiau tokią, kokią ji šiandien yra. Dalis jų siekia aukštojo mokslo ir nepasiduos nutautimui. Tad atrodo, jų vieta tik lietuviškoje bendruomenėje". Taigi, kabutės užsidaro. Dar viena vietelė: "...vienas kitas, negalėdami pritapti nei prie vokiečių, nei prie lietuvių, grįžo atgal".

Būtime praleidę šiuos konkrečius faktus nepagrįstus tei-

gimus negirdomis, jeigu nebūtų tekę pastebėti lietuviškoje spaudoje, berods "Drauge" teigimu, o svarbiausia, jie neatitinka dabartinio Lietuvos jaunimo veidui. Norint, nenorint patvirtinama komunistinių kolonistų propaganda -- jog Lietuvos jaunimas persiauklėjo, arba paėmus iš komunistiniam kolonistams į rankas bėgančio pranešimo -- "myli savo Tėvynę -- bet komunistų pavergtą?". Kur lietuvių akys? Kur redakcijų darbuotojai?

Mes pasiryžę šį reikalą išsiaiškinti iki galo, prašome aukščiau pateiktus tvirtinimus palindyti faktais, mes pasirodę įrodyti priešingą tvirtinimą. Kaip pirmą konkretų atsakymą galėsime pateikti keliolikos iš Lietuvos atvykusių jaunųjų paneigimą-protestavimą prieš aukščiau minėtus tvirtinimus.

ANTANAS VILUCKIS
(31 metų, prieš trejetą metų atvykęs iš Lietuvos)
Vasario 16-tos gimnazijos, gamtos-geografijos mokykl.

JIEMS LIETUVA
NEEGZISTUOJA...

Nors vietiniame liet. gyvenime nedalyvauju, bet pavieniai daug veikiu lietuvių tautos labui. Neseniai susiginėjau su Reader's Digest redaktoriams. Užsirašiau, kad atsiųstų man naują išleistą didelį atlasą. Atsiuntė pilną žemėlapių. Bet aš buvau nepatenkintas tuo atlasu! Gražinau atgal.

Readers Digest redaktoriams laiške rašiau, kad nesu patenkintas tuo atlasu dėl to, kad jame Baltieji States visai nepažymėti indeksuose, nei pradžioje, nei gale. Rusijos žemėlapy pažymėtos tautos -- sovietinės respublikos šiaip, Lithuanian, Latvian, Estonian, Užpykau, kam atlase mindo Pabaltijo valstybes. U. S. valdžia viešai nepripažįsta tų kraštų užgrobito, o knygų leidykla pripažįsta!

Atrašė man laišką sakydami, kad tie 3 kraštai yra USSR dalimi. Taip yra redaktoriai teigę, nepaisant ką aš jiems rašiau.

Tuoju parašiau laiškus JAV senatoriams Lauschei ir Todd'ui ir išdėstiau reikalą. Sakau, kaip tai yra. JAV valdžia nepripažįsta Sovietų smurto pagrobti, laikyti ir naikinti 3 kraštus, Lietuvą, Estiją ir Latviją. O leidykla pripažįsta!

Beje, Dirva neseniai atspausdino senatoriaus Todd pareiškimą, kad jis išsiuntinėjęs laiškus didelėms leidykloms, pasakydamas bei prašydamas jų, kad Baltijos Valstybės būtų žymimos atskirai nuo Sovietijos. Dabar dėkoju sen. Todd.

P. W. URBAN,
Cleveland, Ohio

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 ¹/₂ %
MOKAME

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

AKIMIRKOS

Pasimatymai po iliuzijų sudužimo

BRONYS RAILA

Nemažai vandens nutekėjo net ir sausom pietinės Kalifornijos upėm nuo to laiko, kai šiame laikraštyje kai kurie iš mūsų rašėme apie politiška ir moraliskai žuvusį savo metu žymų Lietuvos laisvės kovotoją Joną Deksnį. Tuomet, maždaug prieš trejetą metų, su jo parašu buvo paskelbtas Vilniaus kompartijos "Tiesoje" ilgas pareiškimas su būdinga NKVD stiliaus išpažintimi ir pasisakymu, kad jis savo likusį gyvenimą skirs "tarybinės Lietuvos" ir pergalinio komunizmo labui.

Vėliau kalbėta, jog jis rašęs atsiminimų knygą apie antikomunistinio pogrindžio veiklą, kuriuo būsią plačiai atskleisti mūsų buržuazinių nacionalistų ir vakarų imperialistų kėsiai prieš tarybinę tėvynę. Toji knyga, de ja, vis dar nepasirodė. Matyt, ji vis dar bendrom Deksnio ir jo globėjų jėgom "teberašoma" ir darbas vis tebeina nesklaidžiai.

Per tą laiką gavom pasiskaityti tik šio būsimo veikalo ištraukų sovietų dvisavatinuko "Švyturio" keturiuose numeruose.

Vienintelis pilnai teisingas šia me rašinyje dalykas buvo jo pavadinimas -- "Iliuzijų sudužimas"...

Bet laisvųjų lietuvių spaudoje šių J. Deksnio iliuzijų sudužimas dėmesio nebesukėlė, nors enkavedistai gal to ir labai laukė.

Viena, -- J. Deksnio raportas buvo surašytas gana nuobodžiai, baisiai jau sovietiskai, perplautų smegenų rėtimi ir visų per gerai pažįstamom bolševikišni stilistikos manierom. Antra, -- tie rašiniai neabejotinai rodė tik skurdų paties Deksnio iliuzijų sudužimą. Ir tatau niekam nebe galėjo sukelti didesnės sensacijos, nes sovietų spaudoje toks sudužėlių laiškų ar išpažinčių skelbimas per du dešimtmečius praktikuojamas pernelyg dažnai. Sunku belaukti, kad jis kam bedarytų įspūdį.

Tačiau tenka pripažinti, kad šie J. Deksnio rašiniai turėjo ir vieną teigiamą pusę, kurios nepajėgė ištrinti net įmantriausi agitpropininkai. Deksnys į savo sudužimo laivą šiaip ar taip turėjo prisodinti visokių asmenų ir prieštariškų tikrų, apytikrų ar visai fantastinių "faktų" apie antikomunistinę lietuvių veiklą užsienyje.

O kas iš to galėjo paaiškėti lietuviškam skaitytojui Lietuvoje? Iš to tik kiekvienas galėjo pamatyti, kad nors užsieninė lietu-

vių laisvininkų veikla piešiama niekšingiausiom spalvomis ir kad ji visur pralaimėjo drauge su savo tarptautiniais imperialistais, bet lietuvių tautos rezistencija 1944-1952 metų laikotarpyje vis dėlto buvo ne visiškai niekas. Rezistencija toli gražu nebuvo tik kokių "klastotojų" ar smulkių "avantūristų" veiklė, kaip apie ją pradžioje skelbė net tili lietuvių pabėgėlių ir laisvininkų "veiknių" įstaigos. Deksnio memuarų iškarpos kiekvienam galėjo paliudyti, kad užsienyje buvo itin platus, gilių šaknų, rimto užnugario ir ryžtingų kovotojų pagrindis, su kuriuo bendravo, palaikė santykius ir vertino Švedijos, Anglijos, Prancūzijos ir Amerikos žvalgybos! (Aišku, kas gi kitas, žiūrint sovietiskai, jeigu ne žvalgybos?)...

Akylesnis patriotinis skaitytojas Lietuvoje, sekdamas Deksnio "iliuzijų sudužimą", labai aiškiai tokį vaizdą galėjo įžvelgti ir tikriausiai ne vienas pagalvojo, kad Lietuvos išlaisvinimo problema galbūt dar nėra galutinai nušluota Deksnio iliuzijų sudužimu, jeigu ją matė prasminga vienu ar kitu būdu palaikyti ir Švedija, ir Anglija ir Prancūzija, ir Amerika.

Aš čia nenagrinėsiu klausimo, ar toks lietuviško skaitytojo įspūdis visiškai teisingas ir kiek J. Deksnio paduodami faktai bei "faktai" turi pagrindo. Bet kiekvienam atveju tokių rašinių rodymasis sovietinėje spaudoje arba Deksnio vis teberašomos knygos paskelbimas yra pageidaujamas ir tam tikrais požūriais galėtų būti net naudingas Lietuvos išlaisvinimo bylai.

Labai gaila, kad ta jo knyga vis nebaigiama rašyti. O gal ji sudarytų gerų progų "užsieniui" pabendrauti su "kraštu"?...

Per sekančius metus Jonas Deksnys buvo parodytas tik dviem iš Amerikos atvykusiem lietuvių komunistam Neringos kavinėje, kur jis su jais pagurkėnojo konijaką ir pasisakė, kad "rašo knygą". Apie kitus susitikimus nebuvo spaudoje jokių užuominų, nors intymių ryšių galėjo būti ir daugiau.

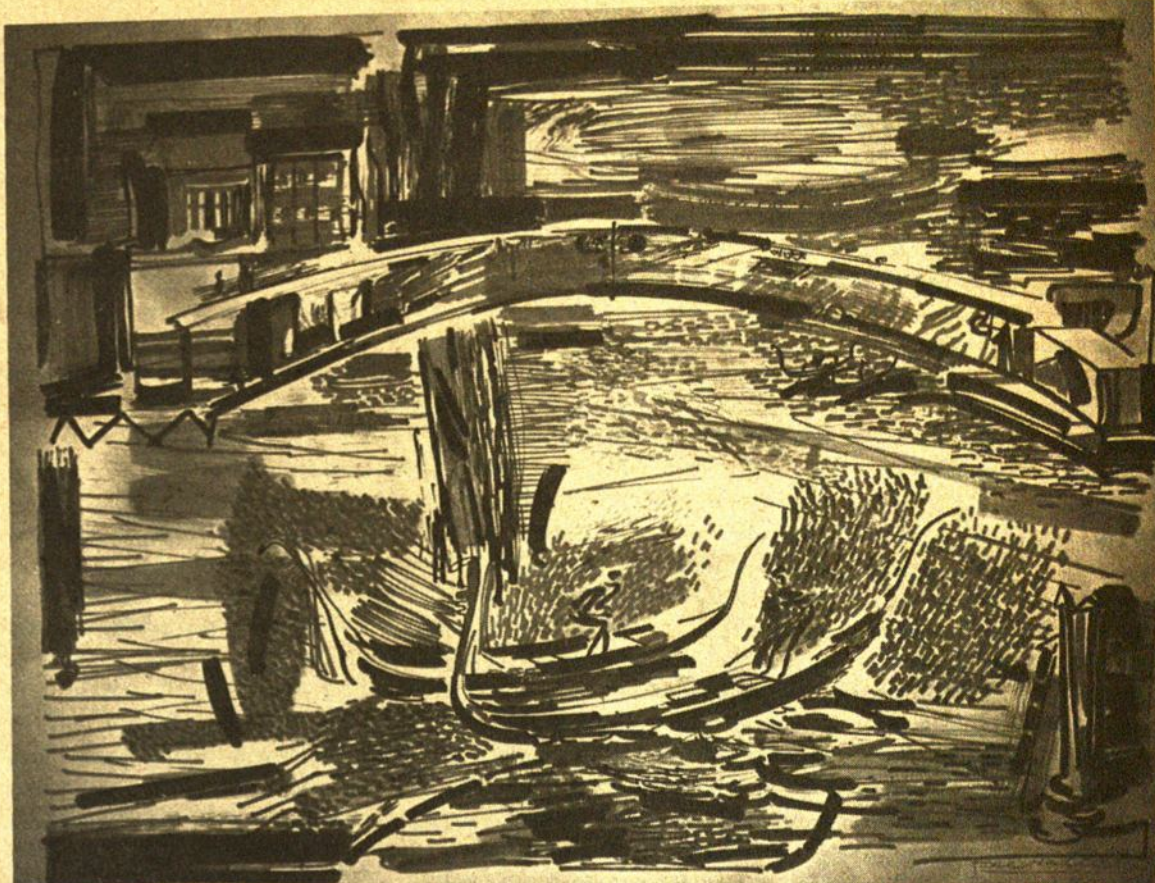
Nesunku suprasti, kad J. Deksnį saugiai nežiūri nei enkavedistai, nei patriotai lietuviai Lietuvoje. Jam reikia saugotis ir jį reikia saugoti, jeigu jam iš viso suteiktos kokios nors privatinės "ramaus tarybinio piliečio" gyvenimo sąlygos. Jo padėtis, kaip stambaus rezistencijos pogrindžio išplautų smegenų veikėjo, atvira perėjusio į sovietinę

tarnybą, yra ypatinga, labai išskirtina iš daugelio kitų ir galbūt nepavydėtina.

Bet vis dėlto lygiai prieš metus jis dar kartą buvo atgabentas į pasimatymą su naujuteristu iš Amerikos, -- su "Vienybės" savaitraščio leidėja ir temperamentingu straipsnių rašytoja ponija V. Tysliaviene, kai ji ten lankėsi privatiniais savo vyro pelenų laidojimo reikalais.

Kaž kokiame energijos atplūdyje, šalia tiesioginės kelionės paskirties, jai užteko laiko ir aporūpintis ne tik pelenais ir panašiais šeimyniniais ar bendrų pažįstamų lankymo uždaviniais. Sovietinio saugumo organai ta proga jai suteikė vieną ypač išskirtiną ir nepaprastai neprivačią privilegiją, kuria ligšiol nebuvo galėjęs pasinaudoti nė vienas laisvo pasaulio lietuvis laikraštininkas ir nė vienas turistas, artimiau nepriklausantis komunistinei bendruomenei. Bet poniai Tysliavienei sovietinis saugumas suteikė garbę pasimatyti ne tik su Vilniaus vyskupijos valdytoju kan. Č. Krivaičiu, ne tik su buvusiu Lietuvos užsienių reikalų ministru J. Urbšiu, bet ir su žymiausiu lietuviškosios rezistencijos išdaviku J. Deksnium, jeigu čia taip pavartotume J. Brazaičio apibūdinimą šiam asmeniui J. Daumanto knygos komentaruose.

Tai buvo labai savotiški pasimatymai, apie kurių išdavęs reporterė savo įspūdžiuose vėliau teparasė itin šykščiai. Iš tikrųjų, ką ir kaip galėjo kalbėti aukštas pareigas užėmęs katalikų dvasininkas su iš Amerikos atvykusia jam nepažįstama moterimi į vyro pelenų laidojimo, kuriosenu pradžios ligi galo nebuvo jokio

Nuo vasario 1 iki 15 d. Paryžiuje Galerie des Beaux Arts atidaryta dail. Telesforo Valiaus, gyvenančio Toronte, Kanadoje, spalvotų tipografijų ir spalvotų piešinių, vaizduojančių Europos miestus ir gamtą, paroda. Dail. T. Valius praeitais metais praleido pusmetį Paryžiuje ir kituose Europos miestuose, kurdamas naujus paveikslus. Šioj parodoj išstatytieji darbai susiję grynai su kelionės įspūdžiais. Nuotraukoje T. Valiaus spalvoto piešinio Venecija reprodukcija.

katalikų religijos elemento? Nebent jis galėjo stebėtis savotišku vizitorės taktu... Ką ir apie ką galėjo kalbėtis su tokia ypatinga viešnia žinomas savo ramiu būdu ir išmintimi buvęs Lietuvos užsienių reikalų ministras Urbšys, kuris tą savo atsargumą ir gyvenimišką išmintį galėjo tik padidinti per ilgus kalėjimų ir budrios okupanto priežiūros metus Sovietų Rusijoje ar dabar Lietuvoje, amžiaus saulėleidžiuose.

Tik vienas Jonas Deksnys galėjo turėti daugiau noro, sąlygų ir pareigų būti iškalbingesnis. Ir jis gražiai sau atsirado vieš-

butyje, kur viešnia buvo apgyvendinta. Ir jis, mat, atėjo aplankyti buržuazinę poniją, "nacionalistinio" karo kurstytojų laikraščio savininkę iš Amerikos. Atvyko, kaip suprantama, įdomiam pasikalbėjimui, kurio metu sovietinis fotografas jį čia pat nutraukė, ir nuotrauka vėliau buvo tinkamai įdėta "Vienybės" prie vizito aprašymų. Tik ir tas sensacingo vizito ir naujausio "tremties su kraštu dialogo" aprašymas buvo labai pilkas ir trumpas. Tikrai per trumpas tokių aštrių prieskonių subjekto aprašymui.

Bet vis dėlto tuo buvo istoriškai atžymėtas vienas iš būdingiausių ir savotiškiausių faktų, kad kai kam yra galimas net ir toks ryšių su kraštu palaikymas pagal

nuolat "Vienybės" peršamą tų ryšių ideologą V. Širvydą amerikonišką dėsni -- santykiuoti ir bendradarbiauti "people to people"...

Taigi, ir mes galėjome pamatyti, kaip viena iš Amerikos atvykusi "people" šnekučiuojasi su kitu tarybinio krašto "people". Bet vis dar liko patikimai nepaaiškinta, kokius ryšius tie "people" ketina palaikyti ir kieno iniciatyva šis prasmingas pasimatymas buvo surežisuotas: NKVD, Deksnio, Tysliaviensės, ar gal ir vėl Vliko pirmininko Dr. A. Trimako, kaip aną kartą New Yorke su Mieželaičiu?...

Tik ir vaikui aišku, kad toks pasimatymas negalėjo būti atsitiktinis.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

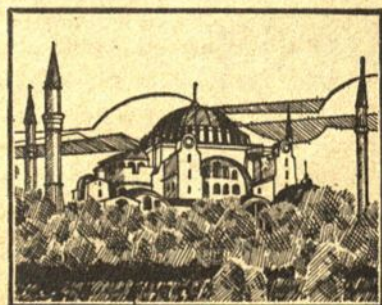
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liquer, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Ankara - Paryžius (2)

STALČIUJE UŽSNŪDĘ KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Algirdas J. Greimas

13 RUGPIŪČIO, PIRMADIENIS -- BOLU-ISTANBULAS.

Šiandien reikia persiristi per Bolukalnus. Vasarą tai vienas malonumas, bet žiemos prisiminimai "kyla iš kapų", kaip sako Kossu. Nes žiemą kalnai balti nuo sniego, o kelias -- čiuožykla. Didelis sportininkas nesu, o be to dar niekad grandinių uždėjimo ant ratų neskaičiau ypatingo sportu. Čiuožykla Marijampolėje laikau vienu iš gražiausių savo jaunystės prisiminimų, bet tai tik iš tolo primena turkiškus kelius, pilnus slidinėjančių automobilių, grioviuose išvirtusių sunkvežimių.

Nusileidus nuo kalno, prasideda gražus, žalias kraštas, ir nesunku suprasti istoriją: ir persai, ir vėliau turkai otomanai, išvydę šį spalvotą Europos prieškambarį, nebegalėjo suvaldyti savo žingeidumo pasižiūrėti kaip ten anapus Bosforo žmonės gyvena.

Artinamės prie Istanbulo ir sausas karštis šlapėja: ir kvėpuoti ir prakaituoti žymiai lengviau.

Skaitytojas nusivils, o gal, atvirkščiai, bus patenkintas: Istanbulo turistiskai aprašinėti nesiruošiu. Tai didelis ir gražus miestas, savo svarbumu pusę Turkijos atstoja. Reikėtų tad kalbėti -- ir daug -- apie visą Turkiją -- tam galkita proga pasitaikys. Prisimenu tik vieno turkų rašytojo, mano kolegos, atsidusimą: "Koks gražus būtų Istanbulas be Tėvynės!" (t.y. be azijatiškos Anatolijos).

Miestas -- ir kas svarbiausia -- visi viešbučiai, pilni turistų. Šiais metais keliauninkai, nutarę, kad jie jau pažįsta Graikiją, pirmą kartą pasistumdė kiek toliau ir užplūdo Turkiją. -- Važiujame vis dėlto į Park Otėlį: kaip seniems klientams gal suras koki kampelį. Kambarys atsiranda, bet be vonios. Tai pirmas pralaimėjimas

kelionės fronte. O viešbutį mes mėgstame dėl jo ramumo, dėl vaizdo į Bosforą, dėl jo senstėjusio stiliaus (1900), ir nežiūrint orientališkos tarnų gausybės, su kuriais gana sunku susitvarkyti. Onutei tai jie kiekvieną kartą išvykstant nervus gadina, o aš, dažniau čia lankydamas tarnybiniiais reikalais, prie jų jau apsipratau ir teduo d bakšišus (arbatpinigius) tik tai aštuoniems: batų valytojui, kambarinei, dviem tarnams, liftininkui, dviems lagaminų nešėjams ir automobilio saugotojui. Gi Onutė pykina: 1) užsispyręs noras patarnauti europietiskai, kai visi išoriniai žestai rodo orientališką vergiškumo palikimą; 2) visai ne vietoje pasitaikęs familiariškumas, kuris irgi reikiška vidurkelių tarp rytietiško mandagumo ir būtinumo imituoti vakariečius. Tai nonsensas, kurio moteriška logika negali ramiai toleruoti.

O vaizdas į Bosforą iš balkono, skirtos mūsų pirmiesiems pusryčiams, iš tiesų gražus: taikingas, skaidrus, įvairus, neatsibostantis, nežiūrint naujai atstatyto mečetės minareto, kurį Ataturkas, dėl viršminėto vaizdo gadinimo kaip tik buvo įsakęs nugriauti...

Vakarienai einame -- ištikimybės žestas -- į Regence (turkiškai - Rejans) restoraną. Tai šešių pagyvenusių rusių damų išlaikoma ir patarnaujama valgykla, senojo Konstantinopolio ir pirmosios baltarusių emigracijos buvusios didybės paminklas. Paminklas gerokai apšiūręs, apsitrynęs, kaip paminklui ir pridera. Bet mes jam jaučiamės simpatijos: Onutei tos slaviško simpatiško dmos primena jos tėvų draugų ruses žmonas, o man, savo truputį tragiška, truputį elegiška, truputį susidėvėjusia atmosfera -- Vertinskio ir Dolskio restoraninės poezijos nuotaikas. O abiems turbūt -- iš viso liūdna ir kiek komiška bendrąjį egzilų likimą.

14-15 RUGPIŪČIO, ANTRADIENIS IR TREČIADIENIS -- ISTANBULE

Pasirodo, kad Istanbulu teks užtrukti keletą dienų. Mūsų Zazie turi būti peržiūrėta iš pagrindų, prieš leidžiantis į ekspediciją. Nes liaudies demokratijos, nežiūrint kasmet pastebimos pažangos, vis dar lieka automobilistui avantūros ir netikėtumų kraštas. Istanbulas tad paskutinis etapas, o Istanbulu ponas Vlodo (tipingas šio miesto tautinių mažumų atstovas: iš vardo lyg ir jugoslavas, bet pagal tai, kad neištaria priebalsės š, lyg ir graikas) paskutinis ir vienintelis Zazie specialistas. Rytoj gi Žolinė, visokių rūšių krikščionių didelė šventė, ir Vlodo dėl tos priežasties galės tik prižiūrėti, kaip musulmonai trūsisi apie automobilį, bet pats prisidėti, žinoma, negalės. Tačiau turistiniam saugumui būtina, kad ir jis savo pirštą prikištų. Iš čia ir užtrukimas.

Ta gailštis kiek nemaloni, nes mes čia randamės incognito, jei taip galima pasakyti kalbant ne apie karalius ar kino, teatro žvaigždes, o apie paprastus mirtinguosius. Oficialūs atsisveikinimai -- su pietumis ir vakarieniėmis mūsų garbei -- jau atlikti Ankaroje. Bet mums bekraunant daiktus, Ambasada persikraustė į Istanbulą vasaroti: iš čia ir baimė susitikti ką nors ir iš naujo pradėti atsisveikinimus.

Ne į pačią Ambasadą, bet į jos sodus vis tik reikia patekti: su viena ten gyvenančia bičiuliška šeima buvo padaryta sutartis, kad būtinai pas juos užsuksime paskutiniam Turkiijoje bridžiui. -- Ir tas bridžas pavyko labai vėsoje atmosferoje (žodį vėsoje vartoju kaip komplimentą). Vakarų Europos ambasados (įsitaikę Konstantinopolyje XVI-me ar XVII-me amžiuje: joms buvo paskirtas atskiras kvartalas, kitoje Aukšinio Rago pakrausėje, tiesiog prieš Sultono rūmus. Tat ir dabar dar senosios ambasados ten randasi, paskendusios didžiuliuose parkuose, bet sunkiai prieinamos vingiuotomis, kalnuotomis, asilams, o ne žmonėms skirtomis gatvėkštėmis. Kai Ataturkas sostinę perkėlė į Ankarą, ir ambasadoriai nenoromis turėjo ten įsitaistyti, kiekvieną pavasarį išskubėdami atgal į Istanbulą. O Istanbulu kiekviena ambasada dar turi savo vasaros rezidenciją ant Bosforo, taip kad kiekviena save gerbianti pagyvenusi valstybė Turkiijoje turi mažiausiai tris ambasados rūmus. Save nei kiek nemažiau gerbiančios, bet jaunos valstybės, kaip USA, pavyzdžiui, teturi tik vieną, Ankaroje. Tokia pat, žinoma, laukia ir kitų ateities epochoje, kur ambasadorių rolė nuolat mažėja, nes valstybių šefai gali telefonu tarpusavyje susisiekti, trijų ambasadų išlaikymas viename krašte labai jau neekonomiškas.

(Bus daugiau)

Trys neužmirštami kūrėjai

Kiek daug vertingų ir reikalingų žmonių išrovė mums tremtis. Kiek daug mokslininkų ir kūrėjų netekome. Vydūnas, Krėvė, prof. Mykolas Biržiška, prof. Vaclovas Biržiška, prof. A. Šapoka, politikas ir žurnalistas Br. Dirmeikis ir kt. Praėjusiųjų ir šių metų sąvartoje mes vėl netekome net trijų žymių ir nuopelnigų kūrėjų: poeto Kleopo Jurgelionio, poeto Fausto Kiršos ir kompozitoriaus V. K. Ba-

STEPAS VYKINTAS

"Deklamatorių" (1911 m.), savo poezijos rinkinį "Glūdi liūdi" (1916 m.), eilėtuotą lietuvių pasakos dramatizaciją "Saulės dukrą", per visą pokario laikotarpį iki mirties išmėtytą periodikoje poeziją, Šekspyro "Makbeto" vertimą ir kt. Tačiau jo literatūrinis svoris glūdi ne jo raštų kiekybėje, bet kokybėje.

Ar yr joj prasmė?
Kad veikia žmonijos mintis -
Ar yr joj prasmė?
Ir viso pasaulio butis --
Ar yr joj prasmė?
(Ten pat, 411 psl.)

Tai filosofinės problemos, kurių, tur būt, poetas ir nepajėgė išspręsti visoje savo kūryboje. Tačiau džiaugsmo jis galėjo turėti nemaža, sukūręs tokius žaismingus ir muzikalius eilėraščius, kaip va: "Kūra ir mergos", "Šakelės", "Ko?", "Pasaka" ir kt. Šit kokios gražios aliteracijos gali būti mūsų literatūros teorijoje kaip būdingi pavyzdžiai:

Glūdi liūdi jausmas plynioj
Plynių plynioj prakeiktoj,
Nesukyla karštas kraujas,
Šala bala valdykloj.
(Ten pat, 415 psl.)

Tai būtų gal daugiau negu talentingo poeto, kurio kritikai savu laiku neįvertino, ar nenorėjo įvertinti. Jis liks Amerikos lietuvių tarpe, kaip neužgesninti žvaigždė, amžinai žibanti lietuvių ir kūrėjų šviesa.

Kita žvaigždė nukrito, žvietusi Nepriklausomybės laikais Lietuvoje savaiminga šviesa. Tai Faustas Kirša. Jis buvo tikras aukštaičių, Strazdelio žemės sūnus. Nuo Strazdelio jis skyrėsi savo elegantiška išvaizda ir minties inteligencija. Tačiau savo dvasia jis buvo tikras Strazdelis, kuris visuomet ėjo prieš vėją. Kai valdė dešinieji -- jis buvo opozicionierius, kai valdė kairieji -- jis buvo opozicionierius, kai valdė tautininkai -- jis ilgai laikėsi nuošalyje. Jis visą gyvenimą buvo sau žmogus, individualistas, poezijoje nesuaugęs nė su viena srove, o pats kūrė savo poetinį veidą. Jis ir liko ištikimas tik poetinei mūzai, visai nesiskverbdamas į prozą, ar į dramą. Todėl ir jo poetinis palikimas yra gana apstus: "Verpetai" (1918), "Aidų aidų žiaur" (1921), "Suverstos vagos" (1927), "Giesmės" (1934), "Maldos ant akmenų" (1937), "Piligrimai" (1938), "Tolumos" (1947), "Šventieji akmenys" (1951), satyrinė dvejų dalių poema "Pelenai" (1930 ir 1938). Taip pat jis nemaža išvertė klasikų veikalų: Kraševskio, Heinė, Dostojevskio, Tolstojaus ir kt.

F. Kirša, kaip ir K. Jurgelionis, yra poetas mąstytojas. Tik jo poezijos išraiškos forma yra rafinuotesnė, įvairesnė. Jis kartais yra toks sunkus, kaip tie akmenys, kuriais jis "alsuoja". Tačiau ir jo poezijoje užtinkame tokių žaismingų posmų, kaip va:

Plaukia laivas, plaukia
Per jūrų plotus,
Nuo bangos į bangą
Per vingius miglotus, -
Plaukia laivas, plaukia.
(K. J. Masilionis
"Lietuvių literatūra, IV, 173 psl.)

Mums F. Kirša liks neužmirštamas savo tremties poezija. Ypatingai liks brangus jo poetinis palikimas, tai "Tolumos". Čia dažnas eilėraščių dvelkia aukštaičių krašto žemės kvapu, sultimis. Tos obelatės, tie klevai, ta skylėtom sienom vežimėnė, tas pūras klijomas ant kalnelio yra tiek mūsų širdies dalykai, kad tarytum juos gyvus matome savo vaizduotėje.

Klojimą sveikinkit, tą pūrą
ant kalnelio!
Kiek atmenu aš jį: nei sens-ta, nei jaunėja.
Ak kaip norėčiau dar per kup-rą jam paploti
Ir pasakyti: brolyt, laikykimės
prieš vėją!
(Tolumos, 64 psl.)

Tai poeto tremtinio moralinis įsakymas mūsų tautai: LAIKYKIMĖS PRIEŠ VĖJĄ! Poetas nebepasveikins savo obelatėjų, bet tie, kurie likome gyvi, turėkime prieš akis poeto viziją:

Matau: aš pats einu, krivulė
mano žydi
Ir kvepia oras medumi ir
duona,
Ir plakas bokštuoš vėliavė-lės --
Geltona, žalia ir raudona.
(Pavasaris atėjo, "Tolumos", 50 psl.)

Poetas Faustas Kirša tarp lietuvių rašytojų Ravensburge, Vokietijoje, 1948 metais. Iš kairės B. Babrauskas, B. Brazdžionis, J. Jankus, Faustas Kirša, A. Gustaitis, B. Auginas ir V. Brazilius. P. Dargio nuotrauka

Tai didžioji poeto vizija yra Lietuva. Ir jis mato "žvaigždę iš padangių, vedančią į Lietuvą amžiną ir brangią". Tik tikėkime Lietuvos amžinumu ir dirbkime, kad ji amžinai išliktų ir nepriklausoma keltųsi!

Tretysis kultūros šulas kūrėjas, kritęs tremtyje, yra Kazys Viktoras Banaitis, kompozitorius, muzikos profesorius. Jis buvo visiems lietuvių muzikams žinomas, kaip stipri pedagoginė muzikinė asmenybė. Nekalbant apie gausybę jo smulkių kompozicijų kūrinių, tenka ypatingai vertinti tremtyje operos "Jūratės ir Kastyčio" sukūrimą. Reikia tikėtis, kad tai bus nemirtingas kompozitoriaus palikimas Lietuvai. Apie jo muziką LE šit kaip rašo: "K. V. B. muzikinės kūrybos pagrindai remiasi lietuvių liaudies dainos cha-

rakteriu. Jis siekia kiek galint pilnesnio harmonijos derinio su lietuviškos dainos elementais. Jo harmonijoje gausu kvartilų, kvintilų ir didelių sekundinių intervalų. Jo muzika daugiausia diatoninė. Jo liaudies dainos chorui ir solistams parašytos senosiomis tonacijomis". Trumpai tariant, K. V. Banaičio kūryba dvelkia giliu lietuviškumu ir aukšta muzikine kultūra.

Netekę šių trijų kūrybos milžinų, jaučiamės kaip likimo nuskriausti našlaičiai. Kas juos, tuos kūrybos milžinus, pavaduos?

Tebūnie man leista pareikšti nuoširdžiausią užuojautą visiems šių trijų kūrėjų giminėms, artimiesiems ir gerbėjams. Tebūnie jų kūrybos vaisiais nubarstyta nuskriaustoji ir pavergtoji Lietuvos žemė!

tumo. Laisvoje valstybėje, kur šimtai atsiųstų rankraščių, kur komisija kviečiama iš tūkstančio kultūrininkų, ten sunku nuspėti autorių. Tremtyje, kur visi kaip ant delno, kur kiekvienas turi (ar bent turi turėti) savo individualumą, veidą, kur teisėjai vienaip ar kitaip pažįsta bent daugumą rašytojų, reikia tikro neapdairumo, kad pro skaitomus puslapius neprasižvelgtų pažįstamas vardas.

Ar tikrai konkursai yra tas išganymas, ar tikrai jie pateisina viltis? B. Raila teigia, kad mūsų konkursų darbai buvo atlikti mėgėjiškai. Jei taip, kas kaltas ir ar galima būtų pataisyti reikalą.

Nepaslapstis, kad konkursus pradėjo mecenatų entuziazmas, leidėjų noras užpildyti atkarpas ir, žinoma, kartu noras pajudinti romano klausimą. Tik neapsižūrėta, kad per metus neįmanoma parašyti gero veikalų. Tie keli geri, spėjau, pradėti buvo žymiai anksčiau, ir tik vėliau pasinaudota konkursu. Šiaip ar taip vienas laimėdavo, o dešimt praradavo laiką, o tai irgi nuostolis literatūrai.

Geresniam veikalui sukurti reikia trijų, ketverių metų. Kiekvienas pajėgusis laikraštistų rėtų kasmet spausdinti naują romaną iš eilės susitardamas rašytojais, duodamas jiems paminėtą ilgą terminą. Tuo būdu daug rašytojų būtų įkinkyta į darbą ir jie, pasijutę reikalingi, kartu turėdami gausią ir stiprią konkurenciją, tikiu, pateisintų viltis. Lėšų klausimas, suprantama, sunkesnis, bet gal nereikėtų mętyti tūkstantinėmis, gal pusės tiek užtektų, o gal ir mažiau. Mecenatai gal irgi padėtų. Taigi, ar nereiktų pamėginti. Prie romanų galima būtų priglauti ir novelę.

Buvo laikas, kada lietuvių rašytojų kūriniai tremtyje buvo keiliami į padanges, paklodinės recenzijos buvo rašomos įrodyti jų gerumą, vėliau atėjo kita gaidynė -- veik viskas buvo maišoma su šiukšlėmis. Jei pirmas būdas buvo žalingas, tai ir antras nesu-sipratimas. Ir didieji glostytojai ir didieji tigrų prašovė pro šalį, parodą, kad nėra priaugę rimtam kūrybingam darbiui. Ne įtužimas, pagaliai ir riksmas yra statomosios kultūros pagrindas, bet rimtumas, teisingumas ir studijos. Joks rašytojas (ir kritikas) iš karto negimė didelis. Paskaitykim tik nobelio laureatus. Dažnas jų sugadino dešimt knygų, kol parašė padorų veikalą.

Turiu progos stebėti greta gyvenančius anglų rašytojus. Vieni jų parašė po 20 metų, kiti mažiau. Kai kurių veikalai išversti į olandų, vokiečių, švedų, net japonų, gal ir kitų kalbas. Kai kuriuos jų kūrinius skaičiau. Tie akiai krintantieji pasisekimai yra tik todėl, kad jie turi didžiulius plotus ir randa tam tikrą rūšį skaitytojų. Yra visokių mergelių, kurios mėgsta sentimentalius veikalus, yra berniukai, kuriems patinka vėl kas kitas, yra senutės ir senukai, kurie vėl turi savo skonį ir t.t. ir t.t. Jie padeda rašytojui laikytis paviršiuje, duoda jam pasitikėjimo, veržlumo, o tas su laiku atneša ir gerų vaisių. Tuo tarpu lietuvių rašytojas turi apie tūkstantį skaitytojų. Brangi tai grupė, bet labai ir labai maža, neduodanti galimybių mėginimams, ieškojimui.

Kenkia literatūros ugdymui ir

(Nukelta 1 6 psl.)

NOVELĖS IR KITAI KLAUSIMAI

R. SPALIS

naičio. Visi trys buvo mūsų kultūrinio gyvenimo šulai ir kūrybingos asmenybės. Jų netekimas didžiausias nuostolis mūsų tautai.

Kleopas Jurgelionis -- Kalėdų Kaukė yra būdingas senosios kartos lietuvis amerikietis, kuris ne tik neišsižadėjo lietuviybės, bet visą savo gyvenimą paskyrė lietuvių kalbai ir lietuvių ugdymui. Jis dar jaunystėje susidomėjo lietuvių kalba ir jos mokėsi iš Jauniaus, iš Būgos, iš lenkų prof. Rozvadovskio, Krokuvoje klausydamas jo lyginamosios kalbotyros paskaitas. Iš šių studijų gimė K. Jurgelionio veikalas "Panemunėlio tarmės fonetika" lenkiškai ir lietuviškai. Tačiau gyvenimas taip lėmė, kad K. Jurgelionis filologu nepasilik, bet kalbiniame poveikyje išaugo kaip originalus, kūrybingas ir gilus poetas.

K. Jurgelionio poetinis palikimas nėra gausus. Jis išleido

K. Jurgelionis buvo K. Binkio, Sruogos ir V. Putino kūrybiniam poaukštyje. Jis buvo, kaip dainavo Adomas Mickevičius, gimęs kūrėjas.

Poetas buvo minties gilybės ir formos grožio sintetikas. Jis modernus racionalistas, skeptikas, estetikas.

"Užsimojęs erelio sparnais,
Kad raunasi protas aukšty,
Painiais apkabinę tinklais,
Vijokliai jį traukia žemyn..."

("Lietuvių poezijos antologija, 411 psl.)

Proto galią gyvenimo "vijokliai" graužte graužia, bet žmogus -- tas nepaliaujamai veržiasi aukšty...

Tačiau poetui kyla ir didelės abejonės:

Giliausioji meilė žmogaus --
Ar yr joj prasmė?
Esybė jautimo vidaus --

DIRVOS NOVELĖS KONKURSUI rankraščiams paskutinė data 1964 m. kovo 31 d.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1964 metų kovo mėnesio 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapvardžiu. Tas pats slapvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1964 m. Dirvos pavasario šventėje. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti ir ką rekomenduoti spausdinti. Jos sudėtis ir vieta bus paskelbta Dirvoje vėliau.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS

pagrįsta žmogaus viduje besislapančia kurla nors ypatinge.

Žinoma, yra ir kitų žymių autorių, ir kuris jų stipriausias, pavyzdinčiausias novelės kūrėjas, tur būt, niekas negalėtų pasakyti, nes kiekvienas jų turi kurį privaletumą, išskiriantį iš kitų. Ir skaitytojas, žavėdamasis gal visais čia paminėtais, atiduos pirmenybę tam, kuris labiausiai patinka, duos estetinio, emocinio pasigerėjimo. Todėl kiekvieno rašytojo tikslas, tikiau, yra ne vien susipažinti su rašymo teorija, ne vien daug skaityti, kaip pataria B. Raila, bet gal lemtingiausias žingsnis nebūti kuo kitu, bet rasti save. Nes kol rašytojas bus antras Maupassanas, antras Zweig'as ar kitas kuris antrasis -- jis visad bus niekas.

Kurią vietą pasaulio literatūroje užima lietuvių novelė? Vieni mūsiškių yra blogos nuomonės apie ją, kiti geresnės. Daug galima būtų pasakyti už ir prieš, bet tikra jos vertė atskleis kitų tautų rinktinės novelės. Reikia tik nueiti į bet kurį knygyną ir ten tomui tomų tų novelių, gan platus pasirinkimas.

Neseniai pateko man į rankas anglų kalba vokiečių pokario rašytojų novelių rinkinys. Viena tų novelių, apie bombų sudaužytą laikrodį -- tikras perlų. Kitos mano manymu, na, labai ir labai vidutinės. Tiesiog nesinori tikėti, kad tai 50 milijonų tautos rinktinė kūryba, nebent surinko jas koks bizonierius, Modern Jewish stories, by Gerda Charles irgi nelabai prasikišantis. Šiaip ar taip, tie palyginimai parodė bent man, kad lietuvių rašytojai neturi ko gėdytis, nors jų gyvenimo ir darbo sąlygos žymiai sunkesnės.

Dirvos novelės konkursas turėtų dar pakelti lygį, tačiau, kaip ir romanų konkursas, turi ir tam tikrų silpnųjų.

Jei romano konkursas turėjo nustatytą puslapių skaičių, tai novelė nereikėtų to balasto. Štai mano aukščiausiai minėtas vokiškas perliukas apie bombų sudaužytą laikrodį beveik trumpiausias knygoje, toli jam iki 18-os puslapių, taigi jis netiktų Dirvos konkursui, tuo tarpu bent koks skiedimas minėto kūrinių būty žudimas pūkos kūrybos. Abejotinas dalykas ir dėl slap-

Jaunųjų Adelaidės lietuvių meno parodoje.

Vosylius nuotrauka

Adelaidės jaunųjų lietuvių dailininkų paroda

Kiekvienų metų pabaigoje Adelaidės Lietuvių Studentų Draugija surengia Lietuvių Namuose jaunųjų lietuvių dailininkų -- studijuojančio jaunimo kūrinių pa-

rodą. Joje savo paveikslus išsita kiekvienas studentas, bandęs savo jėgas ir su teptuku. Dalis jų studijuoja tapybą vietos universiteto dailiojo meno fakultete,

kiti gi piešia atliekamam laikui, padėję į šoną anatomijos vadovalius ir logaritmų lenteles. Jų pagrindinis siekimas medicina arba inžinerija, tačiau vietoj rašę eilėraščius, jaunieji imasi teptuko. Vienas kitas ir šloje sri tyje tačiau turi gabumų. Adelaidiškai puikiai prisimena architektūrą baigusį Antaną Lapšį, kurios piešiniuose buvo pastebimas savitumas ir naujumas. Ar jis, baigęs mokslus ir apsigyvenęs Sydnejuje, tęsia toliau paįšybą, kol kas žinių nėra. Ir B. Mikuzytė, bebaigianti mediciną, parodose rodo su savo piešiniais.

Rimtesnio dėmesio piešimui teikia meną studijuoją R. Daugalis, V. Kapočius, Žibutė Maks. Šiemet ypatingą lankančiųjų dėmesį atkreipė pirmą kartą su savo darbais pasirodęs V. Šerelis. Į jį atkreipė dėmesį ne tik adelaidiškai lietuviai, bet ir jo profesoriai. Pirmus metus universitete jis baigė suaukščiausiu pasižymėjimu - distinction. Tuoju pat jam buvo paskirta stipendija, o speciali komisija paskyrė jam net du prizus. Atrodo, kad apie šį jaunuolį ateityje bus plačiau kalbama ir rašoma.

BŪSIMAS DIRIGENTAS

V. Straukas jaunas smuikinin kas ir dirigentas.

Metiniame Adelaidės lietuvių choro koncerte dirigentas V. Šimkus pristatė visuomenei savo įpėdinį Vytautą Viktorą Strauką, kaip būsimąjį Lituanian choro dirigentą.

-- Nors aš dar nesirengiu išeiti į pensiją, -- pareiškė dirigentas Šimkus, -- tačiau jau seniai sukau galvą, kas galėtų mane pavaduoti, kai ateis laikas man pasitraukti. Šiandien pasididžiudamas galiu jums pranešti, kad

BOSTON

LAISVĖS VARPUI PIRMINKAUAJA PĖTRAS VIŠČINIS. Sausio mėn. 12 d. Brocktone įvyko L. Varpo sprendimų susirinkimas. Reikia pasakyti, kad tai vien iš nedaugelio lietuvių radio valandų, kuri neturi komercinio pobūdžio. Organizacija susideda iš 70 narių vad. sprendimų vardu. Jie renka kasmet valdybą ir programos vadovą. Ji išsilaiko tik parengimų pelnu, klausytojų inašu (\$5,20) į metus, aukomis ir kt. pajamomis. Laisvės Varpas šiais metais švęs savo dešimtmetį. Jo programa prasideda sekmadienį 8 v. ryto. Nebūtų sunkumų šiai lietuviškai valandai išsilaikyti, jei kiekvienas jos klausytojas susimokėtų 10c už valandą. Bet tuo tarpu tokių sąžiningų klausytojų esama tik apie 100. Tad, 10-čio proga klausytojo inašu pakelti ligi tūkstantio asmenų, tada tikrai lietuviai parodys padėką Laisvės Varpui. Pasiųžykime! O Laisvės Varpas tegul skelbs šios akcijos rezultatus!

GUB. N. ROCKEFELLER KALBĖJOSI SU BOSTONO LIETUVIŲ TARYBOS DELEGACIJA.

Sausio mėn. 27 d. ALTO delegaciją priėmė gubernatorius Peabody. Ta proga gubernatorius paruošė deklaraciją skelbdamas Vasario 16-ją Lietuvos Diena. Audiencijos metu darė vizitą ir New Yorko gubernatorius Rockefeller. Mūsų moteriškes prisistatė gražiai pasipuošusios tautiniais rūbais.

DR. STASYS JASAITIS, judrusis Bostono gydytojas, jau kelinti metai verčiasi privačia praktika. Reikia pripažinti, kad geras vidaus ligų specialistas. Labai pažangus medicinos moksle. Gali visoje eilėje Bostono ligoninių paguldyti savo pacientus. Turi gerus kontaktus su kitu

sričių specialistais. Lietuviams labai prieinamas ir paslaugus. Lietuvių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas taip pat jam artimas.

PABALTIEČIŲ DRAUGIJA rodo nepaprastą veržlumą savo eilėje metų besireiškiančioje kultūrinėje veikloje. Tai intelektualų sambūris. Jie savo metinį Kultūros veiklos planą visuomet įvykdo. Savo veikimą kreipia ir į amerikoniškąją visuomenę. Jų laimėjimų aprašymus dažniausia rasi Bostono didžiųjų dienraščių puslapiuose. Čia susirenka lietuviai, latviai ir estai. Jų tarpe yra politikų, menininkų, rašytojų, inžinierių, gydytojų ir kt. profesijų. Jie nėra gausūs skaičiumi, tuo jie ir nesisieloja, bet

savo duoklę su kaupu atiduoda Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautų garbei. Reikia pažymėti nors keletą jų pasižventusių lietuvių, tai inž. Vytautas ir Dana Izbickai, inž. Česlovas ir Irena Mickūnai, inž. Br. ir Irena Galiniai, Julius Špokevičius, B. Mikonis, A. Rudžionaitė, L. Švelnis, inž. V. Žiaugra, S. Santvaras, S. Jasaitis ir kt.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ D-JOS valdyba, kuri buvo išrinkta pr. m. gruodžio mėn. 19 d., buvo prisaikdinta visuotiniame dr-jos susirinkime sausio mėn. 16 dieną. Jau buvo anksčiau rašyta, draugijos nariai rinkimuose parodė didelį subrendimą renkant tos stiprios organizacijos vadovus. Manau, kad neapsiriko.

Novelės ir...

(Atkelta iš 5 psl.)

B. Railos terminu tariant "gero piliečio, drausmingo pasaulėžiūrės ir nuoširdaus krikščionio dorybių ieškojimas". Tų dorybių besivaikydami, kai kurie, kad ir kalba literatūros vardu, netar nauja jai. Literatūros didele padėjėja yra kūrybiška kritika. Mes turime pajėgių žmonių tam tikslui, deja, dėka jų saujelės susidarė lyg ir monopolis. Kur monopolis, ten auga ir pagundos. Jei kalbama apie naująją kartą, tai reikalinga rūpintis ne vien rašytojų prieaugliu, bet ir kritikų. Tik tada bus užtikrintas, normalia vaga tekas, literatūrinis kelias.

Negirdėjau dar sumanymo, kad kartą suvažiutų rašytojai, kritikai, redaktoriai, leidėjai ir pasvarstytų klausimą, kas daryti, kad knygų leidimas nemažėtų, o jų tiražas didėtų. Dabar dar galima būtų šį tą padaryti, po dešimties metų bus sunkiau.

V. Šerelis, jaunas pradedantis dailininkas prie savo tėvų namo Adelaidėje.

A. Budrio nuotrauka

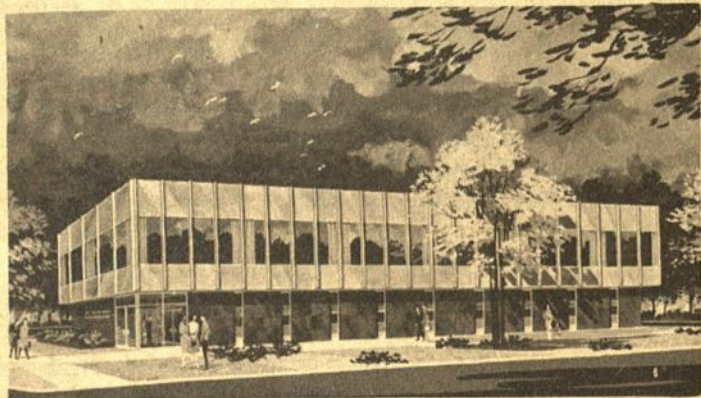
DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

41 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NĖS IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAIUSKAS, sekretorius

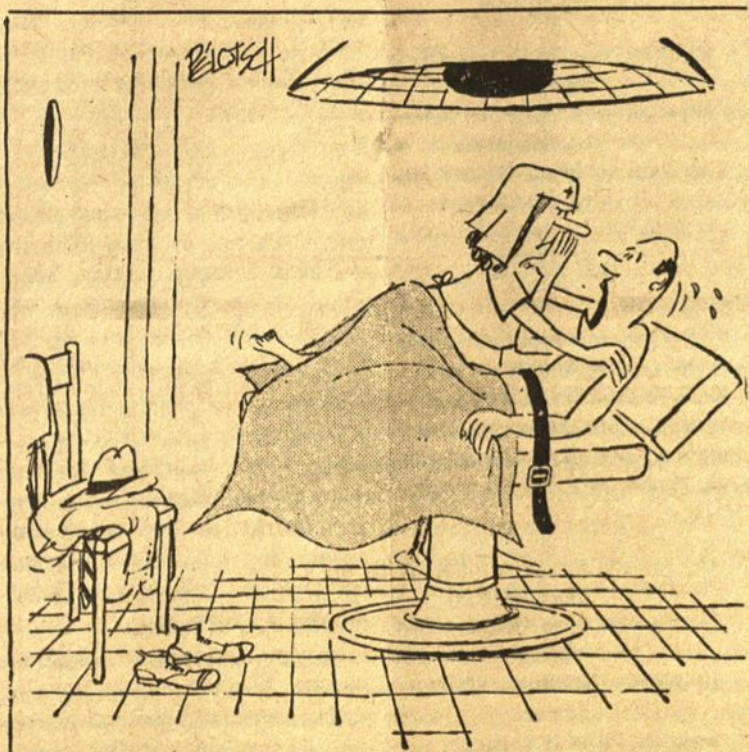
Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

- Aš jums pakartotinai sakau, kad aš čia atvykau aplankyti sergantį draugą...

VASARIS YRA NEMOKAMO ELEKTROS IVEDIMO MĖNUO

perkant naują
neliepsnojantį
elektrinį
džiovintuvą

Dabar pats laikas pirkti neliepsnojantį elektrinį skalbinių džiovintuvą... nes vasario mėnesio bėgyje jūs gaunate NEMOKAMĄ ELEKTROS ĮVEDIMĄ! Tik šį mėnesį The Illuminating Company siūlo NEMOKAMĄ ĮVEDIMĄ naujiems elektriniams džiovintuvams, pirkus ir įruošus juos vienos šeimos namuose Illuminating Company klientams! Pirkite elektrinį džiovintuvą dabar... ir skambinkite The Illuminating Company NEMOKAMAM ĮVEDIMUI!

AMC • DURACREST • FRIGIDAIRE
GENERAL ELECTRIC • MAYTAG
EASY • HAMILTON • HOTPOINT
KELVINATOR • KENMORE • PHILCO
MONTGOMERY WARD • NORGE
WIZARD • RCA WHIRLPOOL
SPEED QUEEN • WESTINGHOUSE

The ILLUMINATING Company
An Investor-owned Company Serving The Most Location in the Nation

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* **ALTS-gos CLEVELANDO SKYRIUS** savo tradicinį Vasario 16 d. progą minėjimą ruošia šeštadienį, vasario 15 d. 7,30 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose.

I minėjimą kviečiami visi skyriaus nariai su svečiais.

Trumpą meninę programą išpildyti pasižadėjo Korpi Neolithuania nariai.

* **LIETUVIŲ STUDENTŲ SAJUNGOS CLEVELANDO SKYRIUS** gavėnios metu ruošia eilę paskatų.

Pirmąją paskaitą, vasario mėn. 22 d. šeštadienį 7 val. vakare, Studentų Kavinėje, Čiurlionio namuose, skaitys Rimvydas Šliažas. Tema, "Mindaugo Krikštas XIV a. vokiečių poeto akimis."

Rimvydas Šliažas yra baigęs Vasario 16 Gimnaziją Vokietijoje ir University of Chicago, germanistikos skyrių. Šiuo metu ruošia doktoratą.

R. Šliažas aktyviai reiškiasi visuomeninėje ir kultūrinėje lietuvių veikloje. Buvo "Ateities" redaktorius. Yra vienas iš alumnų studijų savaitės organizatorių šią vasarą Dainavoje.

Clevelando visuomenė ir studentai kviečiami dalyvauti.

LSS Valdyba

* **NERINGOS SKAUCIŲ TUNTAS** sparčiai ruošiasi savo tradicinei Kaziuko Mugei, kuri įvyks kovo mėn. 1 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Šiemet ne tik skaudės ir skautai deda pastangas mugėje ką nors naujo parodyti, bet ir tėvų komitetas sutartinai planuoja mugės paruošiamuosius darbus, kad ji praeitų sėkmingai. Tikima, kad rengėjos nuodirdžios paramos susilauks ir iš Clevelando lietuviškos visuomenės.

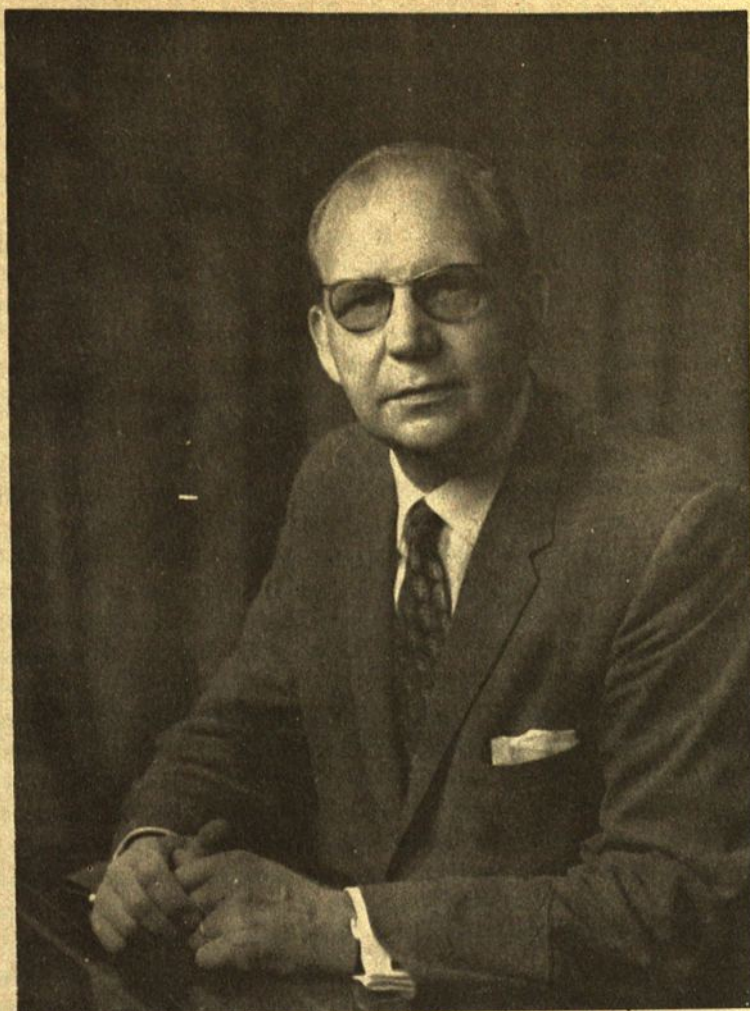
V. Butkienė

THE ILLUMINATING COMPANY skelbia, kad vasario mėn. bėgyje galima pasinaudoti nemokamu įrengimu elektros laidų tiems, kas bendrovės klientams, kurie įsigys naujus elektrinius džiovintuvus.

Ta sąlyga galės pasinaudoti vienos šeimos namų savininkai, kur džiovintuvus bebūtų statomas -- rūsy ar pirmame aukšte. Kiekvienas naujo elektrinio džiovintuvo pirkėjas gaus kortelę, kurią užpildžius bus užsakoma elektros įvedimas. Illuminating Co. jau yra susitarusi tuo reikalu su eile kontraktorių.

The Illuminating Co. tam mėnesiui turi ir "pasitenkinimo garantiją". Kiekvienas klientas įsigijęs elektrinį džiovintuvą gali jį naudoti 30 dienų, ir jei liks juo nepatenkintas, galės jį pašalinti ir įmokėti sumą atgauti iš The Illuminating Company.

* **UŽSIENIO POLITIKA BENDROMI TIEMIS** Cleveland Council on World Affairs rengia idėmą paskaita "Nusiginklavimas - frazė, politika ar mitas?" Paskaitai skaityti pakviestas Valst. Departamento politikos planavi-

Dr. STASYS A. BAČKIS, Lietuvos pasiuntinybės Washingtone Patarėjas, Vasario 16 minėjime Clevelande bus pagrindinis kalbėtojas.

ATVYKSTA Į VASARIO 16 MINĖJIMĄ

Vasario 16-osios iškilmėse Clevelande pagrindinę kalbą lietuviškai pasakys Dr. Stasys A. Bačkis, Lietuvos Pasiuntinybės Washingtone Patarėjas, karjeros diplomatas, mokslininkas, valstybininkas.

Gimęs vasario 10 d., 1906 metais, Dr. Bačkis baigė 1925 metais Panevėžio valstybinę gimnaziją ir už pasižymėjimą mokslu buvo pasiųstas studijuoti į Prancūziją. 1929 metais baigęs Paryžiaus universiteto teisių fakultetą, 1930 metais stojo Užsieninių Reikalų Ministerijos tarnyboje, kurioje ėjo įvairias pareigas iki paskyrimo pirmuoju Lietuvos Pasiuntinybės Paryžiuje Sekretorium 1938 metais. Sekančiais metais Dr. Bačkis buvo pakeltas į Pasiuntinybės Patarėjus. Tuo metu ir šių eilučių autoriui, studijuojančiam Paryžiuje, teko susitikti su jaunuju diplomatu ir ateinančių metų bėgyje įvairiomis progomis praleisti drauge daug malonių valandų. Likimas lėmė, kad Dr. Bačkis išbuvo Paryžiuje iki pat 1960 metų vasaros.

1944 metais Paryžiaus universitete įgijęs Prancūzijos valstybinį doktoratą viešosios teisės srityje, per ateinančius 16 metų Dr. Bačkis išvarė platų visuomeninei-valstybinės veiklos barą šiame Europos didmiesčio. Sunkiomis aplinkybėmis jis vadovavo didokai Paryžiaus lietuvių bendruomenei (nuo 1953 metų Igaliojo Ministerio rangui), aktyviai dalyvavo spaudos darbe (daugiausia teikdamas informaciją medžiagą apie Lietuvą prancūzų kalba) ir palaikydamas san-

to komisijos narys James E. Goodley. Paskaita įvyks Vasario 11 d. (antradienį) 12 val. 10 min. The City Club patalpose, 712 Vincent Ave. Įėjimas (už pusryčius) 2 dol.

UŽGAVĖNIU BLYNAI CLEVELANDE. Mielosios šeimninės, reta progą Jums su šeimomis po sunkios savaitės pailsėti ir prieš gavėnią atsilankyti į Korpi Giedros PIETUS vasario 7 d., nuo 5:30 iki 8 v. v. Čiurlionio Namuose. Bus cepelinai, varškėčiai, bulvinės dešros, spurgos... Po to šokiai, programėlė, kavutė. Gardžiuositės, švelnios muzikos supami, ir drauge būsit geradariai: pilnas skiriamas Jaunimo Stovyklai, ir Eglutei. Nuotraukoje giedrininkės ruošiasi pietums.

'ANTRASIS KAIMAS' CLEVELANDE

Vasario 1 d. šv. Jurgio parapijos salė priglūžėjo "ko nors naujo" išsilgusių publikos. Vartus į Antrą Kaimą atidarė komitetas, pasižventęs materialiai pagelbėti lietuvių senelių prieglaudoms statybai Putname. Atrodo, kad to komiteto pastangos, liečiant medžiaginę pusę, bus save pateisinusios.

Kalbant apie spektaklį, nereikėjo būti pranašu, kad publikos nuotaikos ir įspūdžiai liks diametraliai priešingi. Nors po kiekvieno koncerto ar vaidinimo patiko ir nepatiko sąvokos išskyla natūraliai iš žmogaus skonių ir nuotaikų įvairumo, šitų nuotaikų priešiškus nenustebino ir jaunųjų artistų, vienam jų priimant gėles, tyliai (bet pirmosiose eilėse girdint) išsireiškė: "Gal, vyrai, tuoj teks bėgti iš čia!" Bėgti nereikėjo. Jaunųjų pastangos buvo priimtose šiltai ir įspūdžiais dalinantis surinkto-

na seniausių Amerikos klasikinio baleto vienietų. Tos trupės choreografas Lew Christensen iškilus savo "Original Sin", "Fantasma", "Lady of Shalott" pastatymais.

Baletas daug kartų reiškėsi užsienyje, remiant jo keliones Valst. Departamentui, S.F. Baleto trupė neturi paskirų iškilų baleto žvaigždžių, nes jo sudarė visi dalyviai yra tik talentingiausi tos srities meno žinovai. Baletą kelionėse lydi ir savas orkestras.

I ši spektaklių bilietus iš anksto galima įsigyti Burrows ir Higbee's krautuvėse.

* **MOKYKLŲ INTEGRAVIMO KLAUSIMAS**, persimetęs į Clevelandą, gali išsivystyti į labai rimtą konfliktą, neatsižvelgiant į tai, kad mokyklų klausimas šiame mieste ir taip buvo aštrus ne tiek integravimo, kiek patalpų atžvilgiu. Negrų kilmės gyventojams statant iš karto neįgyvendinamus reikalavimus, grasinama ne tik mokyklų boikotu, piketažais ir demonstracijomis, bet boikotu prekybių įmonių ir kt. Atrodo, kad visas reikalas yra diriguojamas iš tam tikrų centrų ir vietos visuomeninių ir švietimo organizacijų patangos, pažadai ir nuolaidos kelia tik didesnius apetitus.

Atrodo, kad iš tikrųjų tai nėra vien mokyklinis ir švietimo klausimas, kiek tokios integracijos klausimas, kokios negrai sau reikalauja neapykantos, o ne sveiko proto sumetimais.

sios pastabos reiškia daugiau pozityvią kritiką, nei visišką atmetimą pasirinkto žanro ar stiliaus.

Visai trumpi ir ilgesni šikcai, vieni aktualūs, kiti suaktualinti, vistiek veda mus į mažosios scenos žanrą, gal gi ir į kabaretą, kurį Lietuvių Enciklopedija apibūdina šitaip (žr. X t. 193 psl.): "Kabaretas (prc.) kavinė ar restoranas su įvairaus pobūdžio programa (šokiais, dainomis, muzika). Pradžioje k. buvo vadinama svaigiųjų gėrų paroduotuvė, alinė, vėliau, antroje XIX a. pusėje, literatų smoklė, kur vakarinę programą (eilėraščius, kupletus, scenas) atlikdavo patys autoriai. Pirmasis to rūšies k., "Chat noir" (Juodasis Katinas) įst. 1881 Paryžiuje. Vėlyvesniais laikais k. imta vadinti kavines ar restoranus, kur atliekamos mažosios scenos dainos, kupletai, šokiai ir muzika. Atskiri programos numeriai susiejami pranešėjo sąmojumi. K. buvo atsiradę ir nepriklausomoje Lietuvoje."

Atsižvelgiant į sąlygas ir aplinką, kurioje Antro Kaimo trupei tenka reikštis, kabareto sąvoka nelabai pritinka ir kažin ar ir jiems tai būtų prie širdies. Bandydami tai vadinti postūkiu mažosios scenos žanrą. Tame postūkyje Antro Kaimo kolektyvas, eidamas pasisekimo ir pažangos keliu, ras būdų, kaip greičiau nusikratyti kabaretinei aplinkai gal ir pritinkančių momentų ir išsireikšimų, ir kiek daugiau prisitaikyti prie tų reikalavimų, su kuriais nesiskaitant tik patys sau pakenks. Būtent, nepakenktyje jiems atsižvelgti į didesnę pareikalavimą skoningo juoko, satyros, apšvalius nuo grubesnių žodžių, pažeidžiančių bet kurio žūrovo estetinius jausmus.

Savo žanro skirtingumu ir mūsų lietuviškai scenai atneštu sveikintinu pajaviriniu jie neturėtų iš karto suskirstyti publiką į "taip ir ne" žmones, staigiai nelaužti ledų naujovės, bet eiti atsargiau ir lankstesniu keliu. Pratinimas prie sveikos satyros, prie sveiko humoro mums labai reikalingas. Bet, kažin ar verta bandyti to humoro pavalkus surambėjusiam arkliai mauti -- iš kito galo...

Antro Kaimo viešnagė Clevelande tenka laikyti pasisekusia. Vieneto sąstatai turi puikių duomenų tobulėti ir nešti šviežesnių vėjų mūsų parengimų programoms.

Programą išpildė -- Nerija Linkevičiūtė, gražiai įsiterpusi ne

tik vaidybne, bet ir atitinkamai pritaikyta balsine medžiaga, Regina Stravinskaitė, Kazys Almnas, Romas Aninkevičius, Rimvydas Cinka, Vytautas Demereckis, Saulius Grėbliūnas, Romas Stakauskas ir Romas Vėžys. Baigminėj scenoj sėkmingai įtilpo ir mūsų Vaidilos teatro meno vadovas Petras Maželis.

Publikai nesigailint katučių už vaidybą ir gražias pastangas, aktoriams rengėjų padėkos ženklai gėles įteikė Ingrida Stasaitė ir Aldona Balčiūnaitė.

Svečiai dar ilgai dalinosi įspūdžiais, papildydami rengėjų kasą naudojant bufeto gėrybes ir šokant.

(j.p.m.)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

East Cleveland

2 šeimų, 5-5, rūšys po visu namu, 2 garso pečiai, 2 garažai, pulikimas, prašo \$16,900. Duokit pasiūlymą!

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 3 miegamųjų, 1 1/2 vonios, garso - karšto vandens šildymas. Geras rūšys. Sklypas 40 x 175. Kaina 11,300 dolerių.

2-jų šeimų, 5-5. Rūšys po visu namu. 2 geri garso pečiai. E. 71 gt. arčiau St. Clair. \$11,700.

3 šeimų, 3-3-5, 2 nauji garažai. Gerame stovyje. Mėnesinės pajamos \$170. Prašo \$12,500.

Investavimui

Geras, mūrinis pastatas su 2 krautuvėmis ir 3 butais ir šalia dar 2 kraut. Puikiam stovyje. Apie \$5,000 įmokėti. Kaina \$37,900.

6 šeimų mūrinis, 563 dol. pajamų nuomomis per mėnesį

Kaina 27,500 dolerių.

Lietuviai bendradarbiai: Alg. Dailidė ir John Lorenz 13229 Superior Ave.

UL 1-6666

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznį įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PRospect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-1226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų kitių siuntiniams tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Istaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos, taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JUNGIASI Į KOVĄ UŽ
LIETUVOS LAISVĘ

1,000 dolerių
dr. M. Anysui

Dr. Vydmno Literatūrinės Premijos Konkurso Jury Komisija, susidedanti iš Jono Kardelio, Anso Lymanto, Dr. Henriko Nagio, Emilio Martyno Nauburo ir Vilniaus Pėteraičio, susipažinusi su konkursui pateiktais veikalais, 1964 metais sausio 21 dieną balsų dauguma paskyrė Dr. Vydmno Vardo Literatūrinę Premiją Tūkstanties Dolerių Vertės (\$1,000) Dr. MARTYNUI ANYSUI už jo rankraštinių veikalą "Senprūsų giminių kovos su vokiečių riterių ordinu nuo 1230 iki 1283 metų", smulkiai išdėstantį prūsų giminių kilmę, jų gyvenamąsias vietas, ilgametės kovas už savo laisvę ir ištikimumą, prūsų giminių kalbą ir lietuvių giminių apgyventas sritis Prūsiose.

Balsų dauguma premija nebuvo skaldoma, nes Dr. Martyno Anyso studija vertinga ir reikalinga, paliečianti tą Mažosios Lietuvos istorijos laikotarpį, apie kurį ištisinio veikalo ir platesnio mūsų senosios praeities aprašymo neturime.

Ši Dr. M. Anyso veikalą išleisti yra numatys Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Chicagoje dar šiais metais. Atspausdinti šią studiją itin svarbu ir aktualu, nes ji nagrinėja tas Mažosios Lietuvos dalis, į kurias slaviai, net ir rytiniai slaviai, šiandien vis daugiau ima reikšti pretenzijų.

Dr. M. Anysas ilgą laiką dirbęs gubernatūroje, prieš emigruodamas gyvenęs Vokietijoje, yra surinkęs nemažai mūsų ateičiai svarbios medžiagos ir iš Nepriklausomybės laikų Klaipėdos krašto politinio ir visuomeninio gyvenimo, apie kurį mažai bėra likę tikslėsių duomenų.

DAIL. VIESULO PARODA
JAPONIJOJE

Mūsų žymaus dailininko Romo Viesulo grafikos darbų paroda sausio 20 d. atidaryta Tokyo, Japonijoje -- Toseido galerijoje. Parodoje, kuri tęsis iki vasario 1 d., išstatyta 30 darbų. Neseniai Australijoje buvo jo darbai išstatyti Melbourne ir Sidney (Art Galery of New South Wales) miestuose.

Dail. Romo Viesulo laimėjimas yra tuo ypatingas, kad tai pirmasis lietuvis su savo kūriniais pasirodo japonams. Dailininkas yra nemažai gavęs premijų už savo darbus amerikiečių tarpe ir jo kūrinių yra išgiję žinomos meno galerijos ar muziejai Amerikoje ir Europoje.

Živilė ir Ričardas Bačkiai susituokę New Yorke.

Elena Kepalaitė šoka Subatėlę Pahaladelphijos Lietuvių Tautinio Ansamblio koncerte, chorui diriguojant Leonui Kauliniui.

S. Gailevičiaus kvarteto koncertas Detroite

Detroito "Lietuvių Balso" radijo klubas sausio mėn. 18 d. šeštadienį Lietuvių Namuose visuomenei suruošė lengvosios muzikos koncertą, kuris šį kartą buvo vienas iš patrauklesnių savo repertuaru, geru dainų paruošimu ir jų meniškai išpildymu. Klubas valdyba ir jos taktininkai parodė pavyzdinę organizuotumą ir daug nuoširdumo atsilankiusiems, o kvartetas dainavimo ekspresija ir dainų gera interpretacija klausytojams paliko neužmirštamą įspūdį.

Meninę programą pravedė radijo pusvalandžio redaktorius ir pranešėjas Jonas Kriščiūnas.

Kvarteto vadovas muz. St. Gailevičius, negalėdamas pats atvykti, kvartetui akompanuoti atsiuntė kanadietį muz. Herold Lugsdin, gerai susipažinusį su lietuvių muzika ir jos dvasia. Konservatorijoje Mr. Herold Lugsdin yra studijavęs ir europiečių muziką, kas žinoma, padėjo lengviau suprasti ir lietuvių dainas. Jis pareiškė, kad lietuvių muzika yra turininga, gili ir savo melodijom originali. Kvarteto geras pasiruošimas ir Mr. H. Lugsdin muzikalumas visų muzikinių veikalių išpildyme parodė gerų menininkų privalumus.

Iš lietuvių kompozitorių programoje buvo įtraukti J. Švedas, St. Šimkus, M. Petrauskas ir A. Mrozinskas, o bisuojant buvo ir Br. Budriūno ir Griauzdės kūriniai. Iš svetimųjų pažymėtini Bizet, išgarsėjęs savo "Carmen" opera, Franz Lehar, populiarius operete "Linksmoji našlė", Richard Rodgers, o taip pat J. Mercer ir G. Edwards. Bisui kvartetas padainavo Sigmund Romberg "Gerk, gerk", kuri ypač išpopuliarėjo Amerikoje savo "The Student Prince".

Br. Budriūno "Tėviškėlėje", St. Šimkaus "Ir atėjo rudenėlis"

ir Griauzdės "Pražydo jazminai" kvartetas tų dainų išpildymu kiekvieno klausytojo širdyje rado atgarsį, atskleidždamas naujų ir dar negirdėtų deimanių, nors tos dainos tiek daug kartų girdėtos ir žinomos. Čia pasireiškia įsijautimas ir jautrumas atliekant kūrinį, o taip pat ir kompozitoriaus minties gilumas, kad tuo pačiu kūriniu kiekvieną kartą galima vis ką nors naujo ir vis daugiau pasakyti. Kvartetas yra pagirtinas už lietuviškos dainos populiarinimą.

Džazo dalykai kiekvienam kvartetui bene bus vieni iš mėgiamiausių. Kvartetas pasirinko džazo muzikos stilių, kuriame kompozitoriai atmetę spontaniškumą, drastiškumą ir muzikinę įtampą pakeitė ramesnę ir prisilaikančią muzikos tradicijų formą. Už tai ir kvartetas džazo muzikos kūrinius atliko išryškindami ritmo girežtumą, niuansų spalvingumą ir gerą figūrų ir sakinių frazavimą. Ir brillantinės vietos buvo sakingai ryškios ir pastebimos.

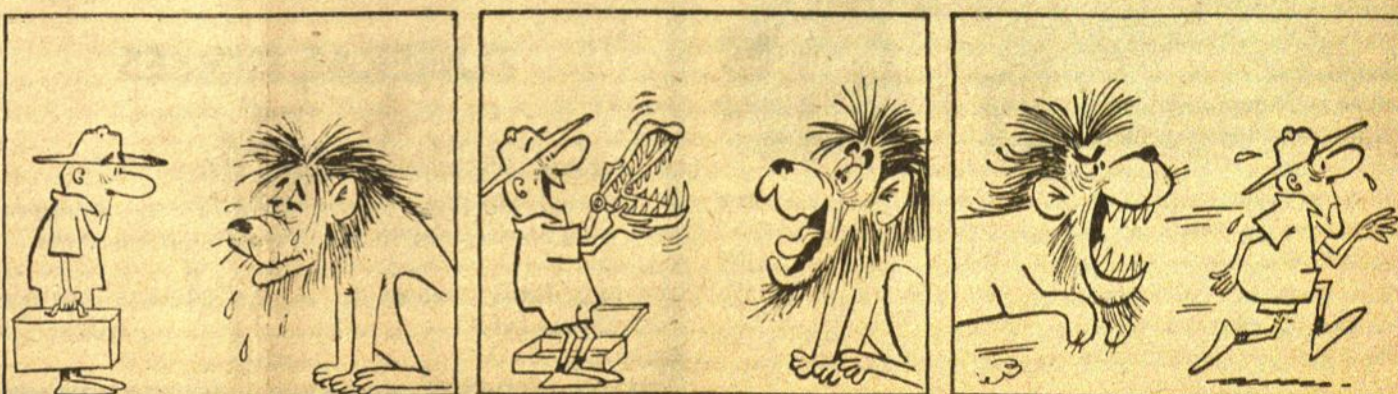
Muzikinės temos vystyme pastebėtas geras ir tikslus visų muzikinių elementų paskirties ir vaidmens supratimas. Todėl ir melodinis išskėlimas ir pritarimo fonas G. Bizet "Serenadoje", Lehar "Vilijoj", Rožytango ir kitose buvo meniškai ir sakingame santykiu ir paliko muzikaliai reto grožio ir brangumo praskambėjimą. Čia daug padėjo ir dainininkų plaukianti ir maloni klausytis kantilena. Iš kvarteto skambesio galima spręsti, kad visų balsai švelnūs, gerai nustatyti ir išlyginti.

Dainų išpildyme reikia pripažinti kvarteto vadovo nuopelnus, kad mokėta dainininkus paveikti ir juos įdiegti gerų muzikos veikalių atlikėjų privalumus.

St. Gailevičiaus vadovaujamas kvartetas. Iš kairės: J. Zubrickas, B. Vrublevičius, A. Brazis ir H. Rožaitis.

Keliautojo Mato nuotyčiai

CHICAGO

• L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje š. m. vasario 8 d. ruošia tradicinį Užgavėnių blynų balių B. Pakšto svetainėje, 2801 W. 38th St.

Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais ir užgavėnių blynais. Šokiams gros B. Pakšto orkestras. Pradžia 8 val. vakare.

Vietas prašome iš anksto rezervuoti pas Aleksą Siiliūną — 6839 S. Rockwell Ave., tel. PR 8-0149 nuo 6 iki 8 val. vakarais.

Įėjimas su vakariene \$4, studentams — \$3.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania ir L.T.Akad. Sambūrio valdybos kviečia visus savo narius su jų draugais ir bičiuliais atsilankyti į šį Užgavėnių blynų balių.

UŽGAVĖNIŲ BALIUS

Vasario 8 d. 8 v. v. B. Pakšto svetainėje -- 2801 W. 38 St., Korp! Neo-Lithuania ir Tautinis Akademinis Sambūris ruošia Tradicinį Užgavėnių blynų balių. Visus korporantus, Sambūrio narius, jų svečius bei bičiulius maloniai kviečia atsilankyti. Šio pobūvio dalyviai bus pavaišinti šaltais užkandžiais ir keptais užgavėnių blynais. Bus blynų karaliukas. Šokiams gros B. Pakšto orkestras. Šokiai bus pajaušinti Jančio dainomis. Blynus gamins gerai prityrusi ir visiems gerai žinoma šeimininkė. O kaip ji atrodo ir ar blynai bus skanūs, tik atsilankiusieji galės pamatyti.

Tad iki pasimatymo vasario 8 d. B. Pakšto svetainėje.

J. Jur.

nos iš geresnių ir pavyzdinių radijo programų Detroite. Ypač daug darbo ir aukos įdėjo programos redaktorius Jonas Kriščiūnas.

Stasys Slizys

Sausio 25 d. Los Angeles įvykusiame rajoniniame LB suvažiavime kalbą dr. Avižienis, šalia sėdi LB Centro Valdybos pirmininkas J. Jasaitis.

L. Kančausko nuotrauka